

1970 Bingöl'de doğdum, doğum yerim Bingöl. Şu an İzmir'de yaşıyorum. 1984 yılında İzmir'e göç ettik. Şu an bir kafede çalışıyorum. Beş yıl oldu bu işe başlayalı, bundan önce ben deride çalışıyordum, konfeksiyon üretiminde çalışıyordum. O iş kapanınca üç ay evde kaldım. Üç aydan sonra bu işi de tamamen tesadüf yani oturmaya gitmiştik kafeye, işletme sahibini de tanıyorduk. O da oraya çalışan arıyormuş. Ben bir arkadaşımı tavsiye ettim, onu getirdim. Bir kişiye daha ihtiyaçları olduğunu söylemişlerdi. O zaman ben gelip çalışayım dedim, böylelikle başladım. Beş yıldır bu kafede çalışıyorum.

Kalabalık bir ailede büyüdüm, dokuz kardeşlik. Çocukluğum nasıl geçti? Aslında çocukluğumun bir kısmı güzeldi diyebilirim yani ama diğer bir üç, dört yılı da kötü geçti diyebilirim. Çünkü benim okulda olmam gereken dönemde ben okula gidemedim. Okula gidemedim ve o dönemde ben çocuk bakıyordum. Abimin eşi çalışıyordu, abim çalışıyordu, onlar Elazığ'da yaşıyorlardı. Onların çocuklarına bakıyordum. Hatta ilk çocuklarına bakıyordum, ikinci çocukları oldu ona da bakıyordum. Dokuz yaşlarında falandım onların çocuklarına bakıyordum. Öyle bir dönem de geçti. Kötü bir dönemdi açıkçası. Üç, dört yıl öyle onlarla birlikte kaldım, sonra kalmak istemediğimi dile getirdim. Onlarla birlikte zaman geçirmek istemediğimi, okula gitmek istediğimi, okumak istediğimi sürekli ısrarla söylüyordum. Sonra eve döndük yeğenimle beraber abimin oğlu da beraber işte onu da aldık yanımıza birlikte eve döndük.

Okula gitmek istediğimi söyledim tekrar ama okula göndermediler beni. İsrarla okula gitmek istediğimi sürekli söyledim. Çünkü bütün arkadaşlarım okula gidiyorlardı, hepsi okula başlamıştı. Ben hep gizli gizli kaçıp giderdim. Okula giderdim, arkadaşlarımın yanına giderdim, onların sınıflarına giderdim, onlarla birlikte otururdum. Okuldaki öğretmenler de hep abimlerin arkadaşları olduğu için tolerans gösteriyorlardı. Sınıfa girmeme izin veriyorlardı. Onlarla birlikte ders görüyordum, öğreniyordum ama yine de beni okula yazdırmamışlardı.

Annem, babam nasıldı? Dini inançları çok güçlü bir aile, anne, baba. İşte kız çocukları okula gitmez, kız çocukları okumaz diye bir düşünceye sahiplerdi. Hem babam hem annem öyleydi. Bundan dolayı eğitimim benim hep böyle parça parça yani. Biraz gitmişim, geri kalanını dışarıdan okumuşumdur. İlkokulu öyle kendi çabalarım ile, yani hatta ilkokulu kızım ortaokuldayken ben halk eğitime gidip kaydolmuşum. Gidip diploma almak istiyordum. O şekilde gidip almışım.

Babam aslında dini inançları o kadar güçlü olmasa o zamanki şeye baktığımda biraz daha aydın kafalı, biraz daha ileri kafalıydı. Annemin çok etkisi vardı. Annem daha geri düşünen bir kafadaydı. Çünkü annem köyde, Bingöl'ün bir köyünde yetişmiş. Annesi babası yok, kardeşlerinin yanında, yengelerinin yanında büyümüş. Kız çocukları okula gitmez, okumaz, haramdır, günahdır, bu kafadaydı. Babamı da etkileyen annemdi çoğunlukla. Mesela abimler, erkek çocukların hepsi eğitilmiş. Mesela büyük abim, lise öğretmeniydi yani diğerlerinin hepsi lise mezunuydu. Bir şekilde hepsi okumuştular. Babam onları hep okutmuştu yani okuyorlardı. Ama bizim öyle, yani ben kendi adıma söyleyeyim, benim öyle bir şansım olmadı, çok zorlamama rağmen olmadı. Çocukluğumun bir kısmı hep öyle geçti. Nasıl diyeyim? Trajedi diyorum ben ona yani. Çünkü çocuk bak, kız çocuğu okula gitmez, günahdır, haramdır. Bu şekilde yetiştim ama beni hep inanılmaz etkiliyor ve üzüyordu. Bu baskıya rağmen evden hep kaçıp gidiyordum. Okula gidiyordum mesela ilkokul çok yakınımızdaydı. Oraya gidiyordum, arkadaşlarımın yanına gidiyordum öğrenmek için. Bir şekilde kendimi o şekilde geliştirmiştim yani okumayı çözmüştüm.

Sonra İzmir'e geldik. Böyle geçti, 1984 yılında İzmir'e taşındık. Hep yine o kafayla gelmişim işte İzmir'e gidiyoruz, orada ben mutlaka okurum. Ama işte hiçbir şey senin hayal ettiğin gibi, istediğin gibi olmuyor. Geldik İzmir'e, kısa bir süre sonra çalışmaya başladım. İlk tekstilde başladım çalışmaya, gömlekte başladım. Hatta ismini hiç unutmuyorum, *** Gömlekleri vardı. Orada başlamışım işe, ilk işim orasıydı. Hatta ilk o zaman benim sigorta girişimi yapmıştı oranın sahibi. Hatta hala o adama dua ederim. Sigorta giriş tarihim eski

olduğu için ben onun sayesinde emekli oldum. Ondan sonra, kısa bir süre sonra da ben deriye girdim. Deride bir ay orada kaldım, sadece izleyerek öğrendim. Ondan sonra kesime geçtim. Hep öyle geçti. Bu son beş yıl oldu kafede çalışalı, onun öncesinde hep deride çalıştım.

1989 yılında bir gün işten eve geldim. Annem dedi ki kızım seni görmeye gelecekler, dedi. Ben böyle şaşırdım, kim dedim anne ya benim hayatımda kimse yoktu çünkü. Ev iş arası gidip geliyordum. Çünkü inanılmaz bir baskı da vardı üzerimizde, yani erkek arkadaş edinme gibi bir ihtimalim yoktu. Öyle bir baskı altındayız. Erkek kardeşler, ağabeyler. Yıllardır İzmir’de yaşadıkları için artık işte gördükleri, yaşadıkları şeylerden dolayı bizim üzerimizde öyle bir baskı vardı, yani benim üzerimde inanılmaz bir baskı vardı. O yüzden evden işe, işten eve gidip geliyordum. Kim dedim. Biz *** oturuyorduk. Orada komşularımız var işte, annem isim verdi, dedi işte şu kişiler dedi. Ben hayır dedim, istemiyorum dedim. Ama tabii annem istiyor, babam istiyor. Onlar karar vermişler kendi aralarında, görüşmüşler. Ben hayır istemiyorum dedim. Sonra bir akşam işten eve geldim. Şirinyer’e taşınmıştık bu şeyden sonrasında. Aradan bir iki ay geçti geçmedi diyeyim. Belki geçmemiştir bile. Eve geldim akşam saat sekiz gibiydi. Kapı çaldı. Oturduğumuz ev de eski, tarihi bir evdi. Böyle merdivenlerden salona çıkılıyordu. Dış kapının girişi çıkışı öyleydi. Kapı çaldı, annem in bak, dedi. Tabii ben istemediğimi belirtmiştim. Kapıyı açtım, annemin bahsettiği kişiler. Daha önceki oturduğumuz semtten. Hatta *** babası şu an babası, annesi, ablası, eniştesi. “Siz dedi bizi istemediniz ama biz işte habersiz geldik işte böyle baskın yaptık” dedi. Ben hiç yorum yapmadım. Direkt yukarıya çıktım. Annem, kim dedi. Tabii merdivenlerde karşılaştı annem. Görünce o da şaşırdı, habersiz gelmişler.

Öyle işte geldiler. O akşam her şey oldu, bitti, gitti yani ben istemediğim halde bir isteme olayı oldu. Üç aylık bir süre geçti. Üç ayın sonunda ben istemiyorum dedim, yani ben evlenmek istemiyorum dedim. Ben bu kişiyle de evlenmek istemiyorum dedim. Hem kafa yapımız uymuyor, düşünce yapımız uymuyor,

kültürlerimiz çok farklı. Karadenizliydi kendisi, babası ama tamamen çok apayrı bir düşüncede yani kendi kültürüyle hiç alakası olmayan biri. Yozlaşmış diyeyim. Kumar düşkün, alkole inanılmaz bir düşkünlüğü var. Uyuşturucu bağımlılığı olan, esrar içen yani o tip şeyleri seven karakterde biriydi. Tabii o süreç içerisinde ben bunları hep çözümlerdim. Üç ay içerisinde her şeyi ortaya döktü. Ben dedim yani oturdum babamla konuştum. Baba dedim bak bu bize doğru değil, sen inançlı bir insansın dedim. Yani bu yönüyle ben vurmaya çalışıyorum babamı, ikna etmek adına. Bak sen çok inançlı bir insansın dedim. Bu adam böyle bak kumar oynuyor, içki içiyor, esrar, uyuşturucu kullanıyor. Doğru değil yani bizim aileye yakışmaz dedim. Babamı bu şekilde ikna etmeye çalışıyorum ama babam kesinlikle ikna olmuyor. Annem artık ne söylemişse onu öyle bir ikna etmiş ki. Babam da şey dedi, ben söz verdim, söz ağızdan bir kere çıkar, sözümden dönmem.

Öyle bir haldeyim ki evde kimse yok, bir tek ben kamışım. Ablam evlenmiş, iki abim var ikisi askerde, küçüğüm zaten çok küçük, çalışıyor. Ben kime gideyim? Yardım edecek kimse yok. Ablamla gidip konuşuyorum, yok yardım etmiyor. Annemi ikna edemiyorum, babamı ikna edemiyorum. En son işte o kişi “....” Babasıyla öyle diyeyim. Onların yanındayım, dedim ben seninle evlenmek istemiyorum. Biz anlayamayız, mümkün değil bu şekilde olmaz yani. Bana doğru değil. Ben alışık değilim böyle şeylere, ben ailemde hiç görmedim, bilmediğim şeyler, alışık değilim yani. Yok, yani ben yapmayacağım, ben içmeyeceğim, ben oynamayacağım. Bu şekilde konuşuyor ama tabii dürüst değil. Yani kendine dürüst değil zaten. Ben hiç kimseyi ikna edemedim ve ben evlendim.

1989 yılında Kasım ayında evlendim. Kasım’ın 11’i. Düğün yapmadık, sadece nikahtan evlendik ve hala da resmi olarak evliyiz. Resmi olarak boşanmış değilim yani ben. Evliliğin ikinci yılı, üçüncü yılı, dördüncü yılı, beşinci yılı, hep böyleydi. Daha da katmerleşti bu, daha da katmerleşti. İçkisi, alkolü, uyuşturucusu, hep böyle gitti. Değişmedi, hiç düzelmedi. Tabii babam bunu evime gelmeye başladıklarında, işte beni görmeye geldiklerinde, babam bunu fark etti. Benim nasıl

olumsuz etkilendiğimi fark etti ve babam özür diledi benden. Ben “...” doğmuştı, dünyaya gelmişti. Kırk günlüktü babam yanımıza gelmiş, bunun ismini koyacağız işte. Tabii görüyor. Kalınca, pratiği görünce tabii çözümlene yapıyor. Ben dedi, senden özür dilerim kızım, dedi. Ben kendi ellerimle seni ateşe atmışım, dedi. Sen beni uyardın, bana söyledin ama ben seni dinlemedim, dedi. Babam bunları söyleyince ben üzüldüm. Dedim artık bunları söylemenin bir faydası yok, hiçbir getirisi yok baba dedim. Bu saatten sonra hiçbir şey değişmez. Yani ne değişir ne de düzelir. Çünkü bu insan böyle, başından beri böyleydi, böyle de gider, düzelmez, dedim.

Yani ergenlik çağı yaşamadım, bilmedim açıkçası. Çünkü on dokuz yaşında evlendim, yirmi yaşında anne oldum. Doğum sürecinde altı ay evde kaldım. Sonra tekrar işe başladım. Çünkü çalışmam gerekiyordu zaten. Çalışmamam mümkün değil. Çünkü kirada oturuyoruz, zaten birlikte olduğum insanın pratiği ortada. Sadece kendi zevkleri için yaşıyan biriydi. Yani içkisini içsin, kumarını oynasın, gitsin gece geç saatlerde sabaha karşı beşte, altıda öyle gelirdi eve. Hep öyleydi, yaşamı öyleydi zaten. Kendi zevki için yaşıyan biriydi, insan sevmeyi bilen biri değildi. Kızımı da oğlumunu da mesela babalarıyla tartışırdık, söylerdim. Yani çocuklarını sev, sevgini göster, pratikte göster yani onlara dokun, okşa. Çocuklarım onu da yaşamadı, baba sevgisi bilmiyorlar. Anne her şeyi veremez. Ben anne sevgisini verebilirim ama baba sevgisini veremem. Mümkün değil bunu yapamam yani ama ben yine de çok zorladım. Yani evliliğim sürsün, düzelsin diye. Mesela otururdum saatlerce konuşırdım, anlatırdım, izah ederdim. Tamam derdi ama ertesi gün yine aynı. Mesela ben ona diyordum ki sen bana bir adım gel, ben sana beş adım geleyim. Yani bak bu böyle değil. Biz aileyiz, çocuklarımız var, çocuklarımız büyüyecek, hep böyle kalmayacak. Yani çalışıyor. ***’da çalışıyor, çok iyi para kazanıyordu ekonomik olarak ama hiçbir şekilde eve bir katkısı olmuyordu. Çünkü yaşadığı yaşam şekli, pratiği kazandığını yettiremiyordu bile yani. Bunu söylediğin zaman kabul etmiyordu, hayır diyordu ama ortada. Senin

pratiğin ortada yani. Böyle geçti yani ben ergenlik yaşamadım, bilmedim, hiç bilmedim açıkçası.

Ama yine de mücadele ettim, yirmi beş yıl uğraştım, evliliğim bozulmasın, ayrılmayalım diye. Ama yine de ben ona mesela bu tekliflerde de çok bulundum. Yani kendini zorlama illa bu evlilik gitsin diye, kendini zorlama yani yapamıyorsan, götüremiyorsan kolayı var, ayrılırız. Hayır, bizde boşanmak diye bir şey yok. Böyle bir kafası da var. Bizde boşanmak diye bir şey yok, dedi. Boşanmayı da çok büyük bir ayıp olarak görüyordu tabii ki. Mesela benim ablam evlenip boşanmıştı, anlaşılamamışlardı. Bana şunu demişti, siz alışkınsınız boşanmaya. Bana bu şekilde bir cevabı olmuştu. Evet dedim biz alışıkız. Sen zevk sefa içinde yaşa işte içkin, kumarın, gece hayatını yaşa, hiçbir şey olmamış gibi ben senin bu şeyine katlanayım, ondan sonra da biz alışık mı oluyoruz yani dedim. Ben şey dedim ona yani arı baldan kaçmaz. Sen dedim ne sevmesini biliyorsun, insan sevmesini bilmiyorsun sen bir kere dedim. Sende sevgi yok, sen kendini sevmiyorsun, sen kendini sevmediğin için de bizi sevemezsin, dedim. Sevgi yok sende, olmayınca temel olmaz dedim. Ben sevginin gücüne inanan bir insanım dedim. Sevginin yıkamayacağı hiçbir şey yok bana göre ben ona inanıyorum dedim. Zaten beni böyle ayakta tutan, bana mücadele gücü veren sevgidir dedim. Sevdiğim şeylerdir, sevdiğim şeyler uğrunadır benim verdiği mücadele dedim. Benim mesela şu anda iki tane çocuğum var, benim mücadele gücüm, yaşam kaynağım onlar şu an dedim. Mesela ben senin bana yaşattıklarından yola çıkarak dedim, bir bak mesela etrafımda çok kadın var görüyorum, dayanamaz senin bize yaşattıklarına. Çünkü içki içtiğin zaman, alkol aldığı zaman normal olmuyor, çok başka bir karaktere bürünüyor, korkunç bir hal alıyordu, yani lanet bir hale bürünüyor. Çok apayrı bir karakterde oluyordu yani.

Şimdi bir de bilmediğin, alışık olmadığın bir şey olduğu zaman şok yaşıyorsun. Sarhoş bir insan, nasıl derler, kaba tabiriyle sapıtıyor. Ne yapacaksın, nasıl davranacaksın, acaba o hareket yaptığında sen ne yapacaksın hiç bilmiyorsun

çünkü hiç bilmediğin bir dünya. Ha evet mesela abimler alkol alıyorlardı. Bira içtiklerini biliyordum ama ben hiç onları görmedim öyle. Eve alkol getirmezlerdi babama olan saygılarından dolayı. Biliyorlardı babamın alkolden hoşlanmadığını. Ona olan saygılarından hiçbir zaman eve sarhoş gelmezlerdi ama tabii alkol alıyorlar. Ki hala alıyorlar mesela. Bilmediğim bir dünya, uyuşturucu nedir bilmiyorum. Mesela bir gün eve getirmiş, hani eskiden çekirdek koyarlardı içine, yuvarlak kese kâğıdı gibi yaparlardı. Onun içine esrar koymuş, getirmiş eve. Ben de tesadüfen böyle ortalığı toparlayıp düzeltirken elime geçti. Bu ne, dedim. Ki benim sigara içmemi çok eleştiren biriymi, inanılmaz eleştiriyordu. Sen sigara içiyorsun, kadınsın sigara içiyorsun, kadınlar sigara içmez, yakışmaz diye beni çok eleştiriyordu. Bu ne, dedim. E dedi, onu sen de içebilirsin. Bu ne, dedim. Esrar dedi. Dedim sen benim sigara içmemi eleştiriyorsun, sigara kadına yakışmaz diyorsun, bana bunu mu teklif ediyorsun? Bu nasıl bir tezatlık dedim yani.

Böyle bir insandı ama yine de dedim ki düzeler, geçer, vazgeçer, bırakır. Hiçbir zaman vazgeçmedi, hiçbir zaman bırakmadı. Benim en büyük destekçim ***'du. *** görüyordu benim nasıl mücadele verdiğimi, uğraştığımı. Anne bırak dedi, git anne dedi. Artık yeter dedi. *** Nazilli'de okurken mektup yazmış, bırakmıştı bana. Mektuplar yazardı, çok yazardı. Anne bırak artık, bizim için kendini yıpratma artık, bizim için yapma artık. Hiçbir şeyi bizim için yapma. Artık kendin için bir şeyler yap. *** birlikte biz zaten hareket ettik. Bana destek verince ben de hiç haber vermedim, söylemedim. Çünkü bu anlamda çok oturup konuştuk, söyledim. O anlamda hiç anlayışlı yaklaşmadığı için tam tersi böyle çok agresif tavırlar sergilediği için söylememe kararı aldım, haber vermeden çıktım. Bir gün içinde evi tuttum, aldım her şeyi koydum.

Yani evlilik sürecim böyleydi. Ergenlik çağı hiçbir şey olmadı. Mesela çocukluğum dedim ya, abimin oğluna bakıyordum, evinde kalıyorduk. Ara sıra kayınvalidesine giderdik abimlerin. Onları hafta sonları kayınvalidesini ziyarete giderlerdi. Dolayısıyla biz de gidiyorduk mecburen. Ben hiç gitmek istemiyordum,

hoşlanmıyordum ailesinden. Kavgacı bir aileydi, sürekli kavga ederlerdi ailece böyle. Şiddet uygularlardı birbirlerine. O yüzden hiç gitmek istemiyordum oraya. Kayınçosu zabıtaydı. Bir hafta sonu yine gittik oraya, abim bizi bıraktı çıktı gitti işte. Tartışıyorlar, ediyorlar filan. Ben yeğenimi zaten onlar tartışmaya başladığı zaman, ben hemen yeğenimi kucağıma alıp salona kaçıyordum, kapıyı arkadan kilitliyordum, orada kalıyorduk. Oraya gittik. Salona geçtim aldım yeğenimi, arkamdan da abimin kayını geldi. O zabıta olan kayını, kucağımdan yeğenimi aldı, başka yere koydu, beni aldı kucağına. Ben çığlık attım, bağırdım. Adam zaten biraz sapıttı da yani. Ben orada tacize uğradım, bağırdım annesi benim sesime geldi. Zaten bizi görünce oğluna bağırdı, sen ne yapıyorsun diye. O olaydan sonra, ben bir daha oraya gitmedim. Ben hiç kimseye hiçbir şey söyleyemedim korkumdan. Söylemedim, ama yıllar sonra abim dedi ki kayınvalidem pekmez kazanına düşmüş, belden aşağısı pekmez kazanının içine düşmüş, kadın yanmış. Pekmez kaynatıyorlarmış. Ben şöyle ablam da vardı, ablamla göz göze geldik, ilahi adalet dedim ben. Çünkü kendisi de gördü, kendisi de tepki göstermişti oğluna ama sessiz kalmışlardı. Ve beni de korkutmuşlardı tabii kimseye bir şey söylemeyeceksin diye korkutmuşlardı.

Çocukluğumun bir kısmı böyle geçmişti ama bir kısmı da Bingöl'de çok güzeldi. Çocukluk arkadaşlarımla beraber mahallede komşularımızın çocuklarıyla oynardık. O dönemler muhteşemdi. Hep oyunlar oynardık sokaklarda, futbol oynardık, çelik çomak oyunları vardı, onu oynardık. Meşe çok oynardık, gece çıkardık saklambaç oynardık. En çok hoşuma giden yönü de babam bahçeye giderdi, orada tarla ekerdi. Annem ona yemek hazırladığında, yemek götürdüğüm zaman çok mutlu olurdum. Çünkü giderken arkadaşlarımı da örgütlüyordum, beş, altı tane arkadaşımı da yanıma alıyordum. Siz şurada bekleyin diyordum, ben babama yemeği bırakacağım. Bizim sapanlarımız vardı bir de sapanları da alırdık yanımıza. Siz bekleyin, ben yemeği bırakacağım babama sonra kuş avlamaya gideriz diyordum. Yemeği babama bırakıyordum. Onun çayını yapardım, çayını demlerdim ona seslenirdim. O zaten genelde hep tarlanın içinde oluyordu, ben ateşi yaktığımda o

anıyordu benim geldiğimi. Onun çayını da demlerdim, ona seslenirdim. O gelirdi ben de çıkardım. Baba ben gidiyorum derdim, işte arkadaşlarım beni bekliyor derdim. Sapanımızı alırdık bahçelere giderdik. Başka komşuların bahçeleri vardı, oraya girerdik, kuş avlamaya giderdik. Şimdi yapabilir misin dersin asla yapamam ama yapıyordum o zamanlar. Derelerde kurbağa tutardık, kurbağa tutardık ve kurbağaları şişirirdik ince çubuklarla. Böyle şeylerimiz vardı. Yani çok fazla değildi çocukluğuma dair güzel şeyler, ama böyle şeyler çok kısa da olsa güzeldi gerçekten.

On üç, on dört yaşında İzmir'e geldim diyorum ya, işte benim bitti çocukluğum zaten bitmişti, İzmir'e gelince tamamen bitti zaten. Çalışmaya başladım ve hala da çalışıyorum. Tabii gelme nedenlerimizden biri, en büyük etkeni, annem hiç gelmek istemiyordu, orada doğmuş kadının kökü orada yani. Babam desen o da öyle, ama babam dedi ki ben burada asla durmam, ben gideceğim dedi yani. Çocuklarıma burada kimse rahat vermiyor dedi. Benim kapımı aşındıranlar şimdi selam vermiyorlar dedi bana. Babam ekonomik olarak çok iyiymiş, yani babam çok zengin bir adamdı. Depremde tüm ailesine, sülaleye babam sahip çıkıyor. Çok çalışkan bir adam, babasından da mal varlığı kalıyor ama kendisi de çalışarak çok yapıyor. Deprem olunca ailesine sahip çıkan o oluyor, ailenin büyüğü bir de. Tüm kardeşlerine, yeğenlerine, herkese o sahip çıkıyor. Bütün mal varlığını döküyor ortaya herkes için. Olanı biteni, ne varsa. Ben hatırlıyorum, bizim evin dibinde bizim kendi bakkalımız vardı. Şehirde çarşı diyorlar, işte çarşıda babama ait toptancı dükkânı var. Ekonomik durumu çok iyi tabii babamın bütün kardeşlerine, herkese sahip çıkan bir adam. Dökmüş ortaya adam neyi var neyi yok, tüm ailesine döküyor, yani feda olsun aileme diyor.

Bir de tabii siyasi boyutu var. Babası, amcası, eniştesi Şeyh Sait döneminde, Şeyh Sait'le beraber idam ediliyor. Dedem, amcam, hepsi idam ediliyorlar. Tabii halen mezarlarının nerede olduğunu bilmiyorlar. Dolayısıyla ailenin büyük oğlu olduğu için tüm kardeşlerine babam sahip çıkıyor, tüm sorumluluk ona kalıyor. Böyle bir

yönü var. Abimlerin de tabii o şeyi geliyor, dolayısıyla sevilmiyorlar. Bize Bingöl'de komünist diyorlardı. Babamın adını *** hacca gitmiş gelmiş. Hacı *** çocukları komünist diye, hani sosyalist oldukları için sol görüşlü oldukları için o yüzden çok sevilmiyorduk. Yani kendi kardeş çocukları tarafından dahi bile sevilmezlerdi. Hatta *** abim bir gün çarşıdan gelirken arkadaşlarıyla beraber amcamın oğlu yanında, iki, üç arkadaşıyla beraber abimin önünü kesiyorlar ellerinde bıçaklarla beraber, abime saldırıyorlar. Babam bunu öğreniyor. Tabii bunu yapan kardeşinin çocuğu, yeğeni yapıyor bunu yani. Buna benzer bir sürü şey yaşıyorlar. Sürekli baskılar var, inanılmaz bir baskı var. Ben hiç unutmuyorum hep üzerimizde kasaduralı silahlarla uyanıyorduk. Bir sabah kapı bir çalıyor, evin dört bir tarafı sarılmış durumda. Babam kapıyı açıyor. E tabii korkuyorsun da. Ne oldu? *** amca hakkınızda ihbar var, hakkınızda şikâyet var. E nedir? Benim bu oğlum burada, bu oğlum burada, evim de burada buyurun diyor. Babam böyle buyurun diyor. Hep böyleydi. Sürekli baskı vardı.

Bir gün yine hiç unutmuyorum, babam camiye gitmişti. Evde hiç kimse yok. Ben, ablam, küçük kardeşim, annem de köyde dayımın kızı rahatsızlanmıştı, onu görmeye gitmişti. Evimiz tam böyle merkezi bir yerde, ana cadde üzerinde, köşede yani gelen her şeyi görüyorsun. Bir konvoy geliyor, askeri konvoy, inanılmaz. Bir de yanlarında birileri var bizim evi gösteriyorlar. Hepsi komşularımız ama bizim evi gösteriyorlar ve birlikte oynadığımız arkadaşlarım. Çok üzülmüştüm o sahneyi gördüğüm zaman. Geldiler sardılar evi, komşumuz geldi, ne oluyor, ne var dedi sert bir şekilde. Haklarında şikâyet var, işte evlerinde bomba varmış, silah varmış dedi. Buyurun geçin, evleri burada, anneleri evde yok, babaları da camide dedi. Silah varsa bulursanız alırsınız, dedi. Zaten bir giriyorlardı, her yeri talan ediyorlardı. O zaman silahların üzerinde kasaturalar vardı. Kasaturalarla şuralarımıza böyle *** bizi geride tutmak için. Babam bizi o şekilde, cami de tam böyle karşımızda şurası okul, cami ve okulun kapısı karşı karşıyaydı zaten. Babam bizi o halde görünce çok üzülmüştü, çok zoruna gitmişti. Koştura koştura geldi, siz ne yapıyorsunuz diye. Tabii o askeriye gelen bölüğün komutanı diyorlar, babam

hışımla üzerine yürümüştü sen ne yapıyorsun diye. Küçük çocuklardan sen ne istiyorsun? Siz nasıl bir insansınız, bu silahları küçücük çocukların üzerine tutuyorsunuz diye. Adam şoka uğramıştı babamın tepkisini görünce. Beklemiyorlardı öyle bir şey. Babamda sakal falan da var böyle. Nedir dedi sizin derdiniz? Ne istiyorsunuz?

Hep böyleydi yani çocukluğumun bir kısmı da hep böyle geçti. Sabah beş, altı gibi silah sesleriyle uyanırdık, evler taranıyor. Bunlar 82-83 yılları. 80 Darbesi'ni zaten hafızamdan hiç silinmez o geceyi hiç unutamiyorum. O gece, bizim komşumuz vardı, hep süt aldığımız bir yerdi. Hayvanları oradan *** Abimlerin arkadaşlarıydı onlar. Ben o geceyi asla unutamam yani. Sabaha kadar, yani gece on ikide bir başladı, sabaha kadar silah sesleri susmadı. Artık abimler dayanamamışlardı herkes camlardan fırlayıp gitmişti. Sabah gittik, o evin, yani o evden insanların sağ çıkması mucizeydi yani. Üç katlı bir daire, alt kısmı da hayvanlarını besledikleri bir yerdi. Ev nasıl anlatamam sana süzgeç gibi olmuştu. Süzgece çevirmişlerdi o gece. Darbe olduğu yıl inanılmaz bir şeydi, hayatım boyunca unutamam. Dehşete kapılmıştık hepimiz. O darbe olduğu dönem oradaydım çünkü. Babam çok korkmuştu yani evden abimleri zapt edemiyordu. Çıkmayın, gitmeyin bir yere dedi ama kimseyi tutamamışlardı. Arkadaşları çünkü giden. Tabii onlar gidene kadar etraf sarılmış, bırakmıyorlar kimseyi, geçmiyor kimse yani. Oysa hiçbir şey yok, kendi hallerinde aileler, hayvan besleyen aileler. İşte sadece şey olmadıkları için onlara yatkın olmadıkları için. Askerle Ülkü Ocakları birlikte mesela birleşmişlerdi, o binaya o şekilde saldırmışlardı yani. Çok korkunç bir şeydi.

Böyle şeyler çok yaşıyorduk. O yüzden babam artık dayanamadı. Abimler, mesela *** abim üç, dört arkadaşı, yanlış hatırlamıyorsam, bir de bizim motorumuz vardı. Arkadaşları eve geldi ve babam zaten belli bir saatten sonra abimlerin dışarı çıkmasını istemiyordu. Çünkü sürekli saldırıya uğruyorlardı. Babamı çok zor ikna ettiler. Sinemaya gitmek istiyorlarmış. Hepsi okuldan arkadaşları abimin. Babam dedi, gidin ama çok geç kalmayın dedi. Bak biliyorsunuz ortalık çok kötü, kimin

nerede, ne başına ne geliyor bilmiyorsunuz. Gittiler, neyse gece saat kaçtı? Haber geldi. Abimler saldırıya uğruyorlar sinema çıkışında. Abim kafasına balta darbesi alıyor. *** abi sırtına balta darbesi alıyor. Bir arkadaşının cesedini doğrayıp torbalara koymuşlar yani o hale getirmişler. Abim hastaneden eve geldiğinde eve savcı gelmişti, evde ifadesini alıyor oradan hafızamda kalıyor. Odada oturuyorlar, savcı abime soruyor, nasıl kurtuldun diye. O kadar insan saldırıyor çünkü kalabalık bir kitle saldırmış onlara. Abim işte anlatıyor, ben kafama balta darbesi aldığım da yere düştüm ve önüme taş geldi diyor. Taşı aldım, yüzüne fırlattım bana vuran kişinin ve öyle kurtuldum, diyor. Arkadaşını mesela söylüyor. İşte arkadaşı da sırtına darbe aldığı anda oy anam diye bağıyor. Dayısı kahvedeymiş, sesinden tanıyorlar, sese çıkıyorlar, öyle kurtuluyor mesela.

Buna benzer şeyler çok yaşadığımız için babam artık durmak istemedi Bingöl'de. Ben artık burada kalamam. Çünkü akrabalarımız, bize selam verenler selam vermez oldu işte. Tabii paramız bitti, malımız mülkümüz bitti dedi. Demek ki böyleymiş, dedi. Bir, iki kişi vardı böyle işte bize gidip gelen, ziyarete gelen, babamın halini hatırlayan soran. Babam dedi, beni burada artık tutacak hiçbir şey yok dedi. Hatta hatırlıyorum, amcam cami tam karşımızda, amcam caminin böyle yüksek bir verandası vardı, böyle orada ayakta durmuş bizim eşyalarımız da kamyonla yükleniyordu. Amcam oradan bizi izliyordu. Orada o gözüme takılmıştı amcam. Oradan bize bakıyordu, orada görmüştüm. Hatta kim? Biri dedi, baba dedi. Abim miydi, ablam mıydı? Hatırlamıyorum. Baba, amcam caminin kapısında bize bakıyor dedi. Baksın, o daha öyle çok bakar, dedi.

Eşyalarımızı yükledik. Kimimiz kamyonun arkasına bindik, kimimiz işte babamlar öne bindiler. Kasım ayı da çok soğuk, inanılmaz soğuktu. Bindik. 84 yılının Kasım ayı biz İzmir'e geldik. Gelme nedenlerimiz en çok bunlardan dolayı idi. Hem babamın ekonomik durumunun kötü olması hem de bu siyasi boyutu. Çok baskı, fazlasıyla baskı vardı. İzmir'e taşındık, geldik. İzmir'de benim abim buradaydı. Küçük abimle onun bir büyüğü İzmir'deydi. Onların vesilesi ile onlar burada

yaşıyorlar diye, biz buraya geldik. İş hayatlarını burada kurmuşlardı. Onlardan dolayı buraya geldik. Burada yakınımda oturuyor onlar da Buca'dalar zaten. Geldik, bir daha da zaten babam dedi, benim buradan ancak cenazem gider, ben oraya bir daha geri dönmem zaten dedi. Benim ancak cenazemi götürürsünüz oraya dedi. Ben oraya dönmem çünkü dedi, orada bana ait hiçbir şey kalmadı dedi.

Böyle geldik İzmir'e. Benim işte ergenliğim olmadı, yaşamadım, görmedim, bilmedim ya açıkçası. Öyle bir dönem, nasıl bir duygudur diye bile bilmiyorum. Şimdi de beş yıldır böyle yalnız yaşıyorum. Tek başıma yaşıyorum. Kızımın desteğiyle, oğlumun desteğiyle yaşıyorum açıkçası. Manevi olarak bana inanılmaz destek veriyorlar. Tabii ki zorlukları var, mümkün değil olmaması. Ama her şeye rağmen yine de diyorum ki bizler mücadele ile gelmiş insanlarız diyorum yani. Kolay kolay pes eden insanlar değiliz, hiçbir şekilde etmedik. Her şeyin karşısında her zaman dimdik durduk. Çok zorluklar yaşamadık mı? Evet yaşadık. İnanılmaz yaşadık. Mesela benim kızım da tacize uğradı. Hem de dayısı tarafından, öz dayısı tarafından. Bizim evimizde kalıyordu, kaza geçirmişti ona bakıyorduk. Eşinden ayrılmıştı. Öyle bir zor dönemimiz de oldu ikimiz için. İnanılmaz zordu. İkimiz yalnız kaldık, hiçbir şekilde destek alamadık. Yani destek alacağımız yerden tam tersi tepkiler aldık. Kızım ile ikimiz yalnız kaldık, yalnız başımıza mücadele ettik. Ben bunu bugüne kadar hiç kimseye paylaşmadım. Şu an sadece size söylüyorum, size anlattım. Hep içimizde yaşadık, ben de o da. Herkesle her şeyi paylaşamıyorsun, çok ağır bir süreçti. İnanılmaz ağır bir süreçti yani psikolojik olarak. Ben mesela o kadar çok şey yaşadık, ağır şey yaşadık. Mesela acı yaşadım. Kardeş acısı yaşadım. Çok ağır bir şey kardeş acısı. Gerçekten inanılmaz bir şey ama böyle bir şey daha ağrımış.

Kimseye anlatamıyorsun, herkesle paylaşamıyorsun. Çünkü herkesten çok farklı tepkiler alıyorsun. İnsanların konuşmalarına bakıyorsun, tavırlarına bakıyorsun, yaklaşımlarına bakıyorsun. Sen insan olduğun için değil, çok farklı düşünceler, çok farklı tepkiler alıyorsun. Böyle şeylerle insan karşılaşınca, pratiğini yaşayınca

birçok şeyi kendi içinde yaşıyorsun. Ben mesela benden iki yaş büyük ablam, o da birçok şey yaşamış, etmiş. Cezaevine girmiş çıkmış biri ama böyle bir durumda bizi yalnız bıraktı. Bir kadın o da. Vakti zamanında çok sosyalist bir kadın, kadın savunucusu bir kadın ama ben ve kızım bunu yaşayınca biz yalnız kaldık. Hiç beklemediğimiz tavırlarla biz ikimiz yapayalnız kaldık. Bunu gizlememizi, kimseye söylemememizi, işte gerçekten öyle bir şey oldu mu, gerçekten doğru söylüyor mu? Mesela benim kızım, dayısı tarafından tacize uğramış. Büyük abimle gittik çağırdım, getirdim, yüzleştirdim. Kızım oturdu, ben oturdum. Kızımı taciz eden maalesef ki abim, evet yaptım, dedi. İtiraf ediyor, itiraf da etti yanımızda. Ben bunu ablamla paylaştığımda, ablam maalesef ki bizi yalnız bıraktı. Susmamızı, saklamamızı istedi. Yani dedim sen kadın savunucususun, kadınlar için mücadele eden bir insansın. Sen nasıl böyle bir şey söylersin? Ben mesela ondan yardım istemiştim. *** dedim ben iyi değilim. *** iyi değil, bak biz iyi değiliz dedim. Bizim yardıma ihtiyacımız var, psikolojik olarak bizim desteğe ihtiyacımız var. Bunu söylememe rağmen beni, bizi hiçbir anlamda, mesela ablamın kızı var kızımından kaç yaş büyük, üniversiteyi bitirmiş, master yapıyor, bilinçli. Ama böyle bir şeyde bizi yapayalnız bıraktılar. İkimizi de yapayalnız bıraktılar.

Ha ne oldu? Biz herkese tavır aldık. Ben de görüşmüyorum, kızım da görüşmüyor. Abim biliyor, öbür küçük abim de biliyor, büyük abim de biliyor. Oturmuşuz işte onlar hepsi tavır aldılar. Her türlü yaptırımını ona uyguladılar. Ama ablam bir kadın olarak, abla olarak demesen bile bir kadın olarak diyorum ki, ben kendi kanımdan bir kadından bu tepkiyi alıyorsam, ben yabancı bir kadından nasıl bir tepki alırım düşüncesiyle hep sustuk. Ben de sustum kızım da sustu. Çünkü insanların bizi çok farklı şekilde algılayacağını düşündüğüm için, ben de kızımla bir kadın olarak bize bakmayacaklarını düşündüğümüz için hiç kimseye hiçbir şeyi paylaşmadık, anlatmadık. Ben de anlatmadım, o da anlatmadı ama inanılmaz ağır geçti, çok ağır geçti. Mesela sabah işe gidiyorum hiçbir şey yokmuş gibi işime devam ediyorum, çıkıp geliyorum. Kızım da öyle. Mesela bir sürü sağlık problemleri o da yaşadı, ben de yaşadım. Fiziksel olarak olmasa bile, psikolojik olarak, iç sağlık olarak

ikimizi de inanılmaz etkiledi. Çünkü diyorsun ya ölüm aklıma gelir diyorum yani. Böyle bir şeyi insan düşünemiyor. Ha ben yaşadım evet çocukluğumda. Korkunç bir şey. Korkunç bir duygu yani etini kopartsan atsan, o senin içinden gitmiyor. Ne yaparsan yap, gitmiyor.

Ama yine de mesela kızıma diyorum her şeye rağmen, ne yaşadıysak yaşadık, biz pes etmeyeceğiz. Vazgeçmeyeceğiz. Çünkü biz hiç kimseye hiçbir şey yapmadık. Tam tersi, o insan çok zor durumdaydı, kaza geçirmişti, biz ona hastanede baktık, evimize getirdik, evimizde baktık, evimizi açtık. Biz onu iyileştirdik, biz onu ayağa kaldırdık. Ama o, hak etmediğimiz bir şeyle karşılaştık, yaşattılar bize, dedim. Buna rağmen, her şeye rağmen yine de pes etmeyeceğiz. Hiç kimsenin önünde biz boynumuzu eğmeyeceğiz. Ne olursa olsun. Çünkü bunu biz yapmadık. Biz tam tersi şeyler bizim yaptığımız hep insani şeylerdi. Mesela benim kızım diyor ki, anne o senin abin evet, benim de onunla hiçbir ilişkim yoktu, hiçbir diyalogum yoktu, kızımın da yoktu. Evet aynı annenin, babanın çocuğuyuz ama hiç ilişkimiz yoktu. Kardeşlik bağımız yoktu ama ne oldu, yine de bizim insani yanımız. Aynı kanı taşıyoruz, aynı annenin babanın çocuğuyuz. Kendini toparlayana kadar, iyileşene kadar biz ona bakalım, toparlasın sonra çekip gider. Böyle bir şeyi planlayamazsın, kurgulayamazsın mümkün değil yani. Üzgünüm, yani kızıma dedim ben senden özür diliyorum, benim yüzümden hak etmediğin bir şey yaşattılar sana. Üzgünüm dedim. Geri döndüremem mümkün değil yani ben bunu tersine çeviremem. Bunu senin zihninden asla silemem. Çünkü aynı şeyi ben yaşadım, biliyorum nasıl lanet bir duygu olduğunu. Ne yaparsan yap, o senin beyninden çıkmıyor. Unutamıyorsun, mümkün değil unutamıyorsun. Nasıl iğrenç bir duygu olduğunu biliyorsun.

Mesela kardeşi, oğlum sürekli baskı yapıyordu. Anne sen neden teyzemle görüşmüyorsun, onunla neden konuşmuyorsun? Sürekli baskı yapıyordu. Onunla paylaşmamıştık, söylememiştim. Çünkü çok ağır bir şey. İnanılmaz baskı yapıyordu. En sonunda oturdum, otur dedim ama sakince beni dinleyeceksin.

Oturdum ona her şeyi anlattım. Çünkü bize çok baskı yapıyordu görüşmüyoruz, konuşmuyoruz diye. Tabii ben anlatınca çok farklı bir tepkiler ortaya çıktı. Hala daha arıyor o kişiyi. Bulursam öldüreceğim diyor. Çünkü biliyorum nasıl bir tepki vereceğini. Bu nedenlerden dolayı dedim teyzenlerle görüşmüyoruz, görüşmeyi de düşünmüyorum. O yüzden ne bana ne de ablana bu anlamda baskı yapma dedim. Bak biz bugüne kadar ne ben ne de ablan hiç kimseden, hiçbir şekilde yardım istemedik, hep bir şekilde kendi ayaklarımızın üstünde durmayı bildik dedim. Çok zor günler geçirmemize rağmen, hiç kimseden bir şey istemedik ama böyle bir şeyde bizi yalnız bırakıyorsa o insanlar, bizim o insanlarla görüşmememiz en doğrusu dedim. Biz aynı kanı taşıyor olsak bile hiçbir şey ifade etmez. Böyle bir zamanda bizim yanımızda değilse benim için bir anlamı yok. O kan bağı benim için bir şey ifade etmez artık yani. Ben hiç tanımadığım bir insanla gider paylaşırım, o belki beni o anlamda anlayabilir. Ama ailemizden bir kadın, bir de birçok şeyi yaşamış bir kadın, özünde de pratiğinde de çok şey yaşamış bir insan. Bu ailenin bir geçmişi var. Bu aile çok ağır bir bedel ödemiş bir aile. Böyle bir şey yaşanıyorsa ve bizi yalnız bırakıyorsa, ben kendisiyle görüşmeme kararı almışım, hiçbir şekilde görüşemeyeceğim. Kendisine de söylemişim, biliyor. Size karşı hiçbir hissiyatım yok, ben sizinle görüşmek istemiyorum.

Annem bilmiyor mesela, annem ısrarla soruyor. Siz nasıl görüşmüyorsunuz? Siz arkadaşınız, siz arkadaş gibiydiniz, ne oldu size? Anneme dedim ki telefonla olmaz ama bir gün yanına geleceğim. Seninle konuşacağım, her şeyi sana anlatacağım ama telefonla olmaz dedim. Telefonda anlatılacak bir şey değil bu dedim. Çok baskı yapıyordu annem bana neden konuşmuyorsunuz diye. Size ne oldu? Ablam anneme de şey demiş mesela ben ona bağırdım, o yüzden bana tavır aldı demiş. Öyle dediyse öyle bil sen anne, bir şey olmaz dedim. O bana bağırdı ben de dedim bana yeni bağırın biri değil, o bana hep bağırır, çağırırdı biliyorsun dedim. Ama sen yine de öyle bil anne dedim.

İş hayatımda yaptığım iş, ağır bir işti. Genelde erkeklerin yaptığı bir iş, hani erkek mesleği idi. Çok ağır bir işti. Şöyle bir şey de vardı, sürekli erkeklerin içinde çalıştığın için kadın olarak dışlanırdın. Ben kendi adıma söyleyeyim, benim en büyük dışlanma nedenlerimden biri benim kimliğim, benim dilimdi. Kürt olduğum için Doğulu olduğum için bu anlamda çok dışlanırdım. Hep tepeden bakarlardı. Hatta sözlü olarak dile getirirlerdi. Sizler geldiniz buralara, sizin yüzünüzden bizler işsiz kaldık şeklinde de dile getirirlerdi. Kürtler böyle, Kürtler pis, Kürtler kötü, Kürtler Ermeni, hep bu şekilde konuşurlardı. Şeyi sorarlardı işte sen Türk müsün, Kürt müsün? diye sorarlardı. Ben hayır, Türk değilim, ben Kürdüm, ben Türk değilim derdim. Yani Türkçeyi biliyorsun, evet biliyorum ama sonradan öğrendim. Doğduğumda konuştuğum dil, Türkçe değil, Kürtçeydi. Sonradan öğrendim Türkçeyi. Siz de Kürtçeyi öğrenebilirsiniz. Kürtçe de bir dil, konuşulanı anlamak istiyorsanız, siz de gidip Kürtçeyi öğrenebilirsiniz. Sen nasıl öğrendin Türkçeyi diye sorarlardı. Ben okuyarak öğrendim. Çok kitap okurum dedim, ben kitap okuyarak öğrendim. Ben okumayı çok sevdiğim için okuyarak ben Türkçeyi sonradan öğrendim. Biz Zazaca konuşuyorduk, annemler babamlar hep Zazaca konuşuyordu, biz Zazaca konuşurduk evde. Annem, babam Kürtçe konuşurdu zaman zaman, sonradan öğrendim dedim. Ben olmadığım bir şeyi, nasıl ben Türküm derim? Ben değilim. Sen Türksün, ben sana değilsin desem sen kabul eder misin? Etmezsin değil mi?

Bana şeyi soruyor bu sefer de ama senin kimliğinde T.C. yazıyor diyor. Evet T.C. yazıyor ama bu kimliği ben istediğim için verilmedi ki bana, sizin bana dayattığınız bir şey bu. Bu kimlikte yoktu, sonradan çıkan bir şeydi ama bunu siz bana dayattınız dedim. Ha, dedim. Eğer çok şey yapıyorsanız, hani diyorsunuz ya burası bizim topraklarımız, sizler bu topraklara geldiniz diyorsanız, bakın dedim tarihe. Bir tarihi okuyun, araştırın. Eğer gerçekten bu kadar çok önemsiyorsanız dedim, bakın eski tarihlere bu topraklara ilk gelenler kimler diye dedim. Ben söylemiyorum, bilim insanları söylüyor bunları. Bilim insanları ekranlarda bangır bangır anlatıyorlar, konuşuyorlar, bu topraklara ilk gelen Kürtler diye. Bu

toprakların ilk sahipleri Kürtler diye. Ben söylemiyorum bunu, benim iddia ettiğim bir şey değil, sonradan eklenen bir şey değil bu. Çok eski bir tarih bu dedim.

Böyle söylediğin zaman da susarlardı ama sürekli aşağılama, küçümseme, dışlama şeklinde yaklaşırlardı, konuşurlardı, tavır sergilerlerdi. Kimileri de şey derdi, işte bak benim de Kürt arkadaşlarım var ama onlar böyle değil, derledi. Böyle değil derken ne demek istiyorsunuz diyorum. Yani ne anlama geliyor? Bir açıklama yapın, diyordum. İşte sizin gibi değil. Bizim gibi değil derken, mesela senin benden fazlalığın ne? Bana fazlalığını söyle. Benim tenimin rengi mi? Mesela diyor ki ben işte beyaz tenli seviyorum, esmer tenli sevmiyorum derdi. Kimisi de böyle yaklaşıyordu. Şimdi söyle dedim, yani benim tenim böyle senin tenin öyle yani bu mu? Tüm insani şey bununla mı kuruluyor yani? İnsanlık bununla mı ölçülüyor? Bu mu anlayışınız? Ya da çeviriyordu hemen bizim ailemizde annemiz, babamız bizlere böyle öğrettiler. Bizlere böyle anlattılar. Kürtler böyle. Hep sürekli Kürtler aşağılanmış, Kürtler aşağılık, iğrenç, kötü, pis. Ben herkes iyidir demiyorum. “Kürtlerin hepsi iyidir” asla hiçbir yerde böyle bir şey yok. Her yerde dedim, doğru insan da vardır, yanlış insan da vardır, kötüsü de vardır, iyisi de vardır. Böyle bir şey yok dedim. İnsanların diline, dinine, rengine göre yapmayın bunu.

İnanıyorsanız dedim siz inançtan bahsediyorsunuz, Allah, kitap, peygamber diyorsunuz, inanıyorsunuz. Peki dedim, ilk ezanı kim okudu? Ezanı kim okudu? Bana söyleyin dedim. Ezanı okuyan kişinin teninin rengi nasıldı? O kadar biliyorsunuz değil mi? Hemen her şeyi kesiyorsunuz, biçiyorsunuz, atıyorsunuz, dedim. İlk ezanı okuyan kişi zenciydi, Bilal Habeşi diye geçer dedim. Biliyorsunuz değil mi, dedim. Peki dedim, müziğe tahammül edemiyorlar, sesi duydukları anda inanılmaz tepki gösteriyorlar, öfkeleniyorlar, inanılmaz bir öfke, asla tahammül yok. Peki dedim, milliyetçilikten bahsediyorsunuz, biz milliyetçiyiz, biz Türk’üz, biz şöyleyiz, biz böyleyiz. O zaman niye yabancı müzik dinliyorsunuz? Her türde yabancı müzik dinliyorsunuz. Milliyetçi insan ne yabancı müzik dinler ne de

yabancı dil öğrenir. Öğrenmez. Benim çok tanıdığım var milliyetçi dedim, bu tür şeylere karşılar dedim. Bak ben dinlerim, her dilde yabancı müziği de dinlerim, her dilde insanı da dinlerim, konuşurum da arkadaşlık da yaparım ama sen yapamazsın dedim. Sen milliyetçi değilsin dedim. Böyle zaman zaman çok tartışmalarımız oluyordu işyerlerinde.

Çalıştığım işyerinin bir müdürü vardı, o fark ediyor. Kalıp bölümü vardı, kesilen işlerin kalıplarının çıkarıldığı yer vardı. Orada çalışan bir arkadaşımız vardı. Maraşlıydı o, Alevi'ydi. Onun da Alevi olduğunu öğrenmişler, ona da inanılmaz bir baskı var. Alevileri aşağılıyorlar, Aleviler, Kızılbaşlar böyle, mum yakıyorlar gibi, bu türden konuşmaları var. O gidip müdürle paylaşıyor. O da *** sürekli bu tür şeylere maruz kalıyor sırf Doğulu olduğu için. Sık sık bizim bölüme gelmeye başlamış, bana şey demişti *** böyle bir şey olduğu zaman, ben orada olduğum anda sesini yükselt, yüksek sesle konuş, ben müdahale edeyim. Ben hayır dedim, doğru bir şey değil. Ben kendim baş edebilirim dedim. Sizin müdahale etmenize gerek yok, ben onlarla tartışıyorum, konuşuyorum, ben onlardan korkmuyorum, çekinmiyorum. Meslekse, işse aynı işi yapıyoruz. Bana şey diyorlar sizler geldiniz, sizin yüzünüzden bizim iş alanımız azaldı. İşte sizin yüzünüzden biz iş bulamıyoruz. Bu anlamda çok konuşmalar oluyor ama ben onlara verilmesi gereken cevabı veriyorum dedim. Konuşmak da iyi oluyor aslında en azından düşüncelerini öğrenmiş oluyorum, fikirlerini ortaya koymuş oluyorlar, bu anlamda da birbirimizi tanımış oluyoruz dedim. Onlar da benim düşüncemi öğrenmiş oluyorlar, ben de onların düşüncelerini öğrenmiş oluyorum. Onları tanımış oluyorum, bu anlamda çözümleme de yapmış oluyorum. Türklerin bize karşı olan tavırlarını, düşüncelerini, genelleme yapmıyorum ama içimizde var böyle tavır sergileyen insanlar, çok var dedim. Sadece Batı'ya özgü değil bu ama tabii ben çocukluğumda böyle bir şey yaşamadığım için böyle şeyler görmediğimiz için tam tersine dışarıdan geleni kucakladıkları için, inanılmaz saygı, sevgi, misafirperverlik gösterdikleri için tabii bana biraz tuhaf geliyor dedim. Çünkü bilmediğin bir şeyle karşılaştığında, zaman zaman bocalayabiliyorsun. Nerede, ne tepki vereceğini

bilemiyor olabiliyorsun. Ben o tür şeyler yaşadım zaman zaman ama zamanla çözümler yapınca artık nerede ne yapacağını, nasıl cevap vereceğini biliyorsun. Politik cevaplar verdiğin zaman çıldırıyorlardı. İnanılmaz bir öfkeye dönüşüyordu. Çok naif yaklaşıyordum, hoşgörülle yaklaşıyordum. İnanılmaz bir öfkeyle geliyorlar böyle. Tarif edilmez bir şey ya sanki o an öyle tavırlar sergiliyorlardı ki, hani senin kanını içse doymaz ya öyle bir tavırlarla yaklaşıyorlar, konuşuyorlar. Ben sakın karşılamaya çalışıyordum, hoşgörülle karşılamaya çalışıyordum. Şey diyordum zaman zaman seninle çok iyi arkadaş olacağız diyordum. Sizin gibilerle böyle çok karşılaştım, çok iyi dost oluruz diyordum. Bir iki tanesiyle çok samimi olmasa da biraz konuştukça, tartışıkça, anlattıkça daha farklı bir davranışa dönüştüklerini görebiliyorduk ama tabii herkes aynı tavırla yaklaşmıyordu. Özellikle kendilerine göçmeniz diyenler, onlar inanılmaz saldırgan oluyorlardı. Felaket saldırgan oluyorlardı yani. Sanki gelip böyle elinden ekmeğini alıp da onu ortada bırakmışsın gibi acımasız, hoyrat tavırlar sergiliyorlardı. Göçmen dediğimiz, Yugoslav göçmeni işte Bulgaristan'a gitmişler şey zamanında sonradan tekrar gelmişler ya Türkiye'ye, onlar çok aşırı tepki veriyorlardı.

Oturduğum apartmanda, sene 93 yanılmıyorsam, Erzincan'dan oturduğum apartmana bir aile geldi. Orada deprem olmuş, depremden gelmişler. Balkona çıktım, böyle tamamen gayri ihtiyari çıktım. Bir kamyon dolu eşya indiriyorlar ama inen eşyalar toprak içinde. Çünkü ne kurtarabildilerse onu almışlar. Benim bir alt katıma taşınıyorlar. Yan karşı komşum var Aydınlı, üstümde oturanlar göçmen, komşuluk ilişkilerim iyi ama yani kesinlikle komşuluk ilişkilerim iyi. Karşı komşum şey dedi, şuraya baksana her şey toprak içinde, pis dedi. Dedim siz biliyor musunuz onlar nereden geliyorlar? Onlar deprem altından geliyorlar, depremden çıkmışlar gelmişler, haberiniz var mı? Yok. Bilmiyorsunuz dedim, hemen insanları yaftalıyorsunuz. Kısa bir süre geçti, yerleştiler. Hoşgeldinize gittim ben. Erzincanlılarmış onlar da Aleviler. Alevi olduklarını öğrendiklerinde inanılmaz tepkiler, onların olduğu apartmandan geçilmez, oturulmaz, yemek yenmez. Ben böyle kalakalıyordum. Demek ki dedim, böyle şeyler olunca ben sizlerin gerçek

düşüncelerinizi tanıyorum. Düşünceleriniz açığa çıkıyor dedim. Korkunç bir şey bu dedim, ya korkunç bu. Kimse onlara gitmiyordu ya. Sırf Alevi oldukları için onlarla kimse ilişkileniyordu benim dışımda. Ve o kişiler şu an arkadaşım eşi, benim oğlumun kirvesi.

Yani nereye gittiysen, iş hayatımda da böyleydi, normal oturduğum apartmandaki komşuluk ilişkilerindeki insanlar da hep böyleydi. Her yerde bak, her yerde bu düşünce. Çalışma ortamında, apartmandaki komşuluk ilişkilerinde hep ırkçılık vardı. Ben böyle bir şey görmedim, bilmiyorum, yaşamadım, bize çok uzak. Çünkü bize böyle bir şey öğretilmedi. Ben çok inançlı bir ailede büyüdüm, benim abimin eşi de Aleviydi, dedim. O çok ayrı bir şey dedim, ya herkes kendi inancını yaşar dedim. Sen sözde Müslümanım diyorsun, sen Müslümanlığın hangi gereğini yerine getiriyorsun ki dedim. Hangi birini yapıyorsun? Söyle bana ya göster, pratiğinde göster. Sadece kulaktan dolma, ondan bundan duyma şeylerle yaklaşıyorsun. Sen insanları bunlarla yargılayamazsın. Senin buna hakkın yok. Sen hâkim değilsin, sen savcı değilsin, sen hiçbir şey değilsin dedim. Sen nasıl yargıyorsun bu insanları? Beni nasıl yargıyorsun sen? Sırf dilinden, renginden dolayı sen beni nasıl yargıyorsun? Bana diyor ki, işte sen onlardan değilsin. Onlar dedikleri de Kale, Kadifekale'yi gösteriyorlar örnek olarak. Sen Kadifekale'dekilere benzemiyorsun. Neden? Kıyafetin farklı. Onlardan hiçbir farkımız yok, benim onlardan hiçbir farkım yok, belki giydiğimiz elbiseler farklı olabilir ama biz aynıyız dedim. Biz hepimiz aynıyız. Sen beni bununla nasıl yargıyorsun, dedim.

Her yerde bu var, her yerde bununla karşılaştım. İş hayatımda da komşuluk ilişkilerimde de arkadaşlık ilişkilerimde de bunlar hep karşıma çıktı. Sırf Doğulu olduğum için sırf Kürt olduğum için. Mesela Doğuluyum deyince, Ermeni diyorlardı. Evet diyordum, ben Ermeni'yim, ben Kürdüm, ben Aleviyim, ben hepsiyim diyordum. Ne yapacaksın? Arkadaşım biri çıktı dedi ki, Ankara'dan ötesi, hepsini yakacaksın. Evet dedim, yaktınız, diri diri yaktınız insanları. Sivas'ta gördük dedim, nasıl yaktınız insanları. Kusura bakmayın ama ben burada size

insan demek istemiyorum. Üzgünüm ama insan demiyorum. Onlara insan denmez dedim. Yaratık yani ancak bu sıfatı uygun görebilirim dedim, ben onlara başka bir sıfat uyduramam. Yakıyorsunuz evet. Bu düşünceye sahip, inanılmaz insanlarla da karşılaştım.

Benim evli olduğum insan bile, yıllarca birlikte olduğum, iki tane çocuğumuz var, yıllarca aynı yastığa baş koymuşuz. O insan bile bana milliyetçilikle yaklaşıyordu. Ben Kürt olduğum için, benim ailemin siyasi konusu, mesela abimlerin siyasi nedenlerle cezaevine girişleri, ölüm nedenleri, mesela bütün bunlardan dolayı ben sürekli tartışma halindeydim. Ben ailesiyle de hep bu anlamda mücadele ediyordum, tartışıyordum, sürekli karşılarına dikiliyordum, tartışıyordum. Benim abimin fotoğrafı evde asılı olduğu için kızımın babaannesi, bana sen teröristin resmini evde asamazsın diyerek annemi aramış. Anneme hakaretler, senin kızın teröristin resmini eve asmış, teröristin resmini eve asamaz demiş. Ben de onu siz dedim, bizim aileyi biliyordunuz, bizi tanıyordunuz ve biz sizi istemediğimiz halde siz ısrarcıydınız. Neden? Hatta ben kızımın babasına dedim ki o zaman sen ajansın dedim. Bizim aileye bu anlamda girdiniz, bu kadar zorladınız dedim. Başka bir tanım gelmiyor aklıma yani dedim. Böyleydi, yani ben onlarla da yıllarca ben bu anlamda hep mücadele halindeydik, sürekli tartışma halindeydik. Çünkü sürekli benim canımı yakacak sözler söylüyorlardı, hakaret ediyorlardı. İşte teröristin resmini astı, teröristin kardeşi, teröristler şöyle, teröristler böyle. Sürekli böyleydi. Bununla da mücadele ediyordum. Karı koca ilişkisi değildi. Bizimkisi çok başka bir şeydi ya. Bizim evliliğimiz o anlamda değildi yani. Tamamen siyasi bir boyuta dönüşmüştü. Onlar bana hakaret ediyorlardı, ben de bunun karşısında dik duruyordum ve hep savunuyordum. Bunun mücadelesini veriyordum. Aileme hakaret edilmesine tahammül edemiyordum.

Mesela annemi arıyorlardı. Eşimin annesine dedim ki sen dedim, bir annesin, sen de bir kadınsın dedim. Senin telefon açıp hakaret ettiğin kadın, evlat acısı yaşıyor. O kadın, evlat acısı yaşıyor. Acı yaşayan bir anne dedim. Bak sen de bir annesin,

sen bunu nasıl yapabiliyorsun dedim. Sen bir insansın, bir kadınsın ve annesin dedim sen. Senin hiçbir şeye saygın yok mu dedim. O kadının acısına da mı saygın yok senin dedim. Kabul etmiyorlar, hayır. Siz teröristsiniz, teröristler burada olamaz. Tamam, ben teröristim, biz teröristiz, ben kabul ediyorum. O zaman siz ne istiyorsunuz ki bizden dedim. Çıkın gidin hayatımızdan, rahat bırakın bizi. Biliyorsunuz dedim, ben istemiyordum. Ben hiçbir şekilde ne sizin oğlunuzla evlenip ne de sizinle bir yaşam kurmak, hiçbir zaman benim tercihim değildi. Tamamen benim irademin dışında olan bir şeydi yani. Neden istediniz o zaman yani? Biliyordunuz bizi. Siz beni istemeye geldiğinizde benim abim cezaevindeydi, yani biliyordunuz. Neden? O zaman sizin amacınız farklıydı. O zaman siz başka amaçlarla gelip girdiniz bizim ailemize ve ben bunu size yönelttiğim zaman siz bana cevap vermiyorsunuz, demek ki doğru. Sizin amacınız başkaydı. Siz bu amaçla girdiniz bizim ailemize. Öyle ya işte o zaman buna cevap verin. Bile bile girdiniz bu aileye. Ben istemiyordum. Ben kendi adıma konuşuyorum, ben sizi istemiyordum, hiçbir zaman da istemedim. Ortada dedim, yani hiçbir şey saklanmış değil. Gizlemedik, saklamadık, ortadaydık. Neden? Ben buna hiçbir zaman cevap alamadım, bana bir cevap vermediler. Yaşamımın her alanında işte çocukluğumda, iş hayatımda, evliliğimde ben hep böyle şeylerle karşılaştım. Hala da var yani. Nereye gidersem gideyim bu benim karşıma çıkıyor.

Ayrımcılık çok yapılıyordu. Bizim bölümümüzden sorumlu olan kişi de mesela göçmendi. Hep kendi arkadaşları vardı. Onlara daha kolay olan şeyleri sağlardı. Mesela bizim yaptığımız iş, parça başı işti. Ne kadar iş yaparsan o kadar para kazanıyordun. En zor olanı bendeydi, en ağırı bendeydi. Hafta sonu ya da aybaşı geldiğinde gidiyorduk mesela maaşlarımızı almaya, muhasebeci bana isimle değil de soy isimle hitap ederdi. *** derdi bana. Neden seninki bu kadar düşük derdi. Ben de benim dayım yok derdim. Dayım olmadığı için benimki hep düşük oluyor derdim. Başka da bir şey söylemezdim. Hep bu böyleydi, nedeni de bırakıp gideyim, pes ettirmeye çalışıyorlardı. En sonunda şey yaptılar, işte işler yavaşladı, işler azaldı, işçi çıkarmaya gittiler. Ben orada yedi yıllık bir elemandım. İlk bana

geldi bizim bölümden sorumlu olan kişi. Dedi ki *** abla dedi, işte çıkışlar yapılacak bizim bölümden çıkışlar yapılıyor, ben ilk senin adını verdim dedi. Tamam dedim, senin canın sağ olsun hiç önemli değil dedim. Elimde bıçağım vardı. Bıçağım bir de masadım vardı. Hemen bıçağı bıraktım. Masadı da alıyorum dedim, bu benim şahsıma ait bir şey dedim. Bunu alıyorum dedim. Elime çantamı aldım, hadi arkadaşlar size kolay gelsin, dedim. Hiçbir şey söylemedim. Hiçbir şey demedim. Beni çıkardı, işte kendi arkadaşlarını alacaklar yerlerine. Bir, iki kişi daha çıkardılar, onlar da yeni gelenler. Sonra iki ay sonra duydum ki tamamen kapanmış orası. İflas etmiş yani. Ki o adam İzmir'in çok sayılı zenginlerinden biriydi. Sırf deri işiyle uğraşan biri değildi. Turizmci, sebze, taksi, dolmuş, bu tür şeyleri olan biriydi adam. Baya geniş bir iş yelpazesi olan bir kişiydi.

Oradan ayrıldıktan sonra işte kafeye girdim. Oradaki zorluklarım böyleydi. Hep bu anlamda yaklaşıyorlardı. Bu hala da var. Bu her yerde var. Yani yandaş diye bir tabir var ya, sen ona biat ediyorsan tamam sırtın yere gelmez, ama sen onun karşısında dikiliyorsan tamam işin bitti demektir. Ben de orada bu yüzden işimden oldum. Ben hep kafa tuttum ona, o kişiye. O erkek ben kadını ya, o ne derse ben hep ona evet diyeceğim. Hayır demeyeceğim. Ben hep itiraz ettiğim için ona, hep kafa tuttuğum için onun yanlışlarını hep yüzüne vurduğum için ben orada işimden oldum. Benim ismimi direkt çok farklı şekilde içeriye anlatıldığını biliyorum ama ben hiç arkasını aramadım. Yani gidip demedim, ya siz beni niye çıkardınız? Benim burada kaç yıllık emeğim var yani hiçbir şey demedim. Hiçbir şey sormadım, hiç sorgulamadım. Onlar onu bekliyordu benden ama ben sormadım, hiçbir şey sormadım. Çünkü orada beni işe alan işveren beni çok iyi tanıyordu, beni çok iyi biliyorlardı onlar. Benim nasıl işimde özverili olduğumu, işimi nasıl çok iyi yaptığımı, her anlamda beni çok iyi tanıyorlardı.

Bizim bölüm sorumlusunun beni neden işten çıkardığını aslında onlar da biliyorlardı. Çünkü daha önce de çıkardığı kişilerin yerine hep kendi tanıdıklarını aldı. Orada on iki, on üç tane erkek vardı. Bir tek ben kadındım. Sonra birini

çıkardılar, bir kadın daha aldılar hatta. O kadın da bizim bölüm sorumlusunun arkadaşımış. Kadın olmasına çok sevindim, gerçekten çok sevinmişim ama adamın niyetinin kötü olduğunu biliyordum çünkü. Orada çalışan insanları ekmeğinden ediyordu. İşten çıkarıyordu, kendi tanıdıklarını alıyordu. Her istediğini yaptırıyordu çünkü. Her istediğini yani. O ne isterse onlar onu yapıyordu. Bu böyle olmaz, tamam. Bu böyle olur, tamam. Şu şöyle olur, tamam. Ama ben öyle yapmadım. Ben tam tersini yaptım. Adama hep kafa tuttum. Bağırardım bile hatta yüksek sesle konuştum onunla. Çünkü haksız. Tartıştık mesela dedim eğer ben haksızsam senden özür dileyeceğim ama sen haksızsın. Haksızlık yapıyorsun, adaletsizlik yapıyorsun, sen eşit davranmıyorsun. Bak dedim kestiğimiz işlere. Diğer arkadaşlarımızın kestiği işlere bak, bir de benim kestiğim işlere bak. Benim kestiğim modellere bak, arkadaşlarının kestiği modellere bak. Neden? Haksızsın. Bana diyor ki ben adilim. Bunun adalet neresinde dedim. Ben buraya adres belli olsun diye gelmiyorum, ben buraya ekmek paramı kazanmaya geliyorum dedim. Niye eşit davranılmıyor dedim. Arkadaşları bile kendi aralarında artık konuşmaya, *** arkadaşımıza çok haksızlık yapıyor, olmaz böyle demeye başladılar. Çünkü görünüyor ortada yani. Benim sana karşı hiçbir şeyim yok, sen benden kaç yaş küçüksün dedim. Ama ben sana, yine de konumun gereği, sana hiçbir zaman saygısızlık yapmadım. Tam tersine dedim, ben seni hep şey yapmışımdır dedim, ama insan susar, susar, sabreder ama bir yere kadar. Sen bunu bilerek yapıyorsun dedim. Beni kışkırtmak amaçlı yapıyorsun. Benimle çalışmak istemiyorsan direkt söyle, dolaylı yollara gitme dedim. Korkma, dedim benim senin yerinde gözüm yok. Çünkü ben orada çok eskiyim. Oranın bütün modellerini biliyorum. Ne nereye gelecek? Ne yapılacak? Orada çalışanlar hep bana soruyor orada. Mesela bir şey oluyor, bizim işverenimiz geliyor arada sırada kontrole geliyor, ediyor. Bir şey oluyor, işveren beni çağırıyor. Modelin bir yeri ile ilgili bir şey soracak bana beni çağırıyor, burada ne vardı, ne olacaktı, niye böyle diye. Mesela ben biliyorum, tanıyorum artık çözmüşüm çünkü ben yedi yıldır oradayım ve oranın her şeyini öğrenmişim. Sürekli elinden geçtiği için çözüyorsun çünkü. İşte şu şöyle dedim, korkma inan dedim, benim senin yerinde gözüm yok. Ben sadece burada alnımın

teriyle çalışıp emeğimin karşılığını alıyorum. Hepimiz aynı işi yapıyoruz ama benim kestiğim modellere bak, bir de arkadaşlarımızın kestiği modellere bak. Benim kimsenin şeyinde gözüm yok dedim. Bak sen beni çok iyi biliyorsun ama adil ol dedim. Muhasebede bile bana bunu soruyorlar dedim. Tabii bu onun işine gelmedi tabii içerden de anladığım kadarıyla biraz uyarılmışlar *** karşı haksızlık yapıyorsun, adaletsizlik yapıyorsun diye. O da şey demiş ya benimle çalışırsınız ya da onunla. Böyle bir söylemde bulunmuş. Ben onunla çalışmak istemiyorum demiş. İşte geldi bana söyledi, senin canın sağ olsun dedim. Hemen bıçağı bıraktım, çantamı aldım, çıktım. Şeyden sonra gittim işte yedi yıllık hakkımı da parça parça yapmışlar. Senet halinde yapmışlardı, gidip onu almıştım. Ondan sonra bir şeyimiz olmadı.

Sonra kafeye girdim, buraya. Burada *** işte benim en büyük avantajım *** gibi bir kadınla karşılaşmam gerçekten. Yani bu şeyden sonra, böyle bir insanla karşılaşmak gerçekten benim için büyük şans. *** Hanım çok aydın bir insan. Kültürlü bir ailenin kızı, öyle bir ailede yetişmiş, büyümüş. Sosyalist bir yönü var ve artı kadın olması gerçekten büyük bir şans benim için. Bunca zaman dedim herhalde çok sıkıntı yaşadım, bu da benim karşıma çıkan büyük bir şans diyorum yani. Ben buraya başlayınca gerçekten bir kadınla çalışmak çok başka bir şeymiş. Daha rahatsın, daha özgür hissediyorsun kendini. Ne anlamda diyeyim? Sana hareketlerinde, yaptığın işte. Çünkü yaptığın işte erkek sürekli böyle tepende, sürekli seni gözetleyen, sürekli sana bakan, sürekli gelip giden, laf sokan tamam mı? Böyle yani erkeklerle çalışmak. Ben hep böyle yaşadığım için böyle tanımlıyorum. Ya da çalıştığım yerlerdeki erkeklerin ırkçılık düşünceleri olduğu için belki de kadınlara karşı yaklaşımları öyleydi. Ya da şöyle diyeyim ben, biraz tavırlarla da alakalıydı herhalde. Çünkü kalabalık bir ailede ve erkeklerin içinde büyüdüğüm için diyorum herhalde sergilediğim tavırlardan kaynaklı karşı tarafın bana olan tavrı. Mesela önceki işimden bahsediyorum, olumsuz anlamda şey derlerdi bana, sen kadın gibi değil erkek gibi davranıyorsun diyorlardı bana. Hayır diyordum, ben kadınıyım, ben kadın gibi davranıyorum. Sizin düşüncenizdeki,

kafanızdaki kadınlar gibi davranmıyorum ben dedim. Sizin kafanızdaki o olgular oluşmuş ya, bence siz ondan kaynaklı bana öyle yaklaşıyorsunuz. Ben kadın gibi davranıyorum, dedim. Sizin beklentiniz neydi acaba? Ne beklentiniz vardı dedim. Belki diyorum bu tavırlarımdan dolayı karşı tarafın bana bu zıtlığı diyordum. Çözümlemeler yapıyordum kendimce.

Ama burada *** Hanım'la rahatlıkla her şeyi konuşabiliyorum, anlatabiliyorum, paylaşabiliyorum. Kadın milliyetçi değil, ben de öyle yaklaşıyorum. Her şeye evrensel bakmak gerekiyor ya, öyle bir kadın. Hani derler ya müzik evrenseldir. Aslında her şey öyle, her şey öyle. Yeryüzündeki bana göre her şey evrensel. Sadece müzik değil, insan da öyle, yeryüzündeki hayvan da öyle, doğa da öyle, gökyüzü de öyle, deniz de öyle. Bana göre her şey evrensel. Kadını, erkeği, çocuğu, insanın dili, dini, rengi, dinlediği müziği bana göre her şey evrensel. Sadece müzik değil diyorum ben. Ben öyle bakıyorum yani. Bana göre her şey evrensel ve öyle olmalı, herkeste de öyle olmalı diyorum ama tabi ki öyle olmuyor maalesef. Ben biraz da burada herhalde onu gördüğüm için pratiğinde de *** Hanım'ın. O yüzden kendimi o anlamda şanslı hissediyorum. Diyorum ki yıllar sonra bu kadar şey yaşadık, bu psikolojik baskı altında, belki de onun verdiği o az da olsa ondan kaynaklı bir şeydir. Kendimi şanslı hissediyorum, rahat hissediyorum kendimi daha özgür hissediyorum.

Mesela sabah ben gidip açıyorum dükkânı. Anahtarını bana güvenip inandığı için verdi kadın. Mesela o da beni hiç tanı mıyordu, ben de onu hiç tanı mıyordum. Hayatımızda ilk defa kafede karşılaşmışız. Tamamen tesadüf yani, tamamen tesadüf. Çalışan arkadaş arıyorlarmış, tamam dedim ben geleyim dedim, böylelikle başladım. Bana anahtar verdiler. Beni gözlemledikler mi? Evet, beni sınadılar. Her türlü sınadılar beni, her türlü sınadılar. Mesela sigara paketinin, jelatinin arasına para koymuşlar mesela işte. Müşteri unutmuş gibisinden. Mesela bankaya evrak gidiyor, ticket'ler, sodexo'lar bankaya gidip yatırılıyor ya. Bana tabii belli bir miktar para veriyorlar, götürüyorsun ödeme için. Mesela ondan para alınmıyor.

Götürüyorsun, güvenlikçi alıyor senden, gişede çalışanlar değil. Güvenlikçi senden alıyor ve sana diyor ki bundan para alınmıyor, kişinin hesabından kesiliyor ve iki buçuk lira falan alınıyor ki o zaman bana 10 lira para veriyorlardı. 10 tl para veriyorlardı. Bu gibi sınamalardan geçtim. Jelatinin arasına para koymuş. Ben salak değilim ki. Ben yıllardır çalışan bir insanım, ben tilki gibi olmuşum artık öyle insanlarla çalışmışım ki. Artık her şeyi çözüyorsun. İnanılmaz şeylerden geçtim ve ben bunu arkadaşların yanında dile getirdim. *** Hanım'ın bir arkadaşı var, doktor arkadaşı. Kendisi sağ olsun, böyle çok samimi, çok sıcak bir insan. Oturup bir gün sahilde konuşmuştuk, sohbet etmiştik. O da psikolog bir hastanede. Benimle sohbet etmek istedi, anladım zaten, *** Hanım yönlendirmiş bana onu. Konuşmalarından hemen çözümledim zaten. Onu fark edince ben de bilinçli olarak anlattım. Her şeyi anlattım. Ben anlatınca o da gidip *** Hanım'a anlatmış. Gidip *** Hanım'a anlatıyor, *** Hanım da yanında çalışan arkadaşı var ona söylüyor. Söylediğini de benim duyduğumun farkında değil. Diyor ki *** Hanım her şeyin farkında dikkat et diyor. Sonra ben o arkadaşı aradım dedim ki, ya dedim, sen her şeyi *** Hanım'a anlattın mı dedim. Hayır aramadım, gidip bizzat kendisiyle buluştum, görüştüm, karşılıklı oturdum dedi. Yok, anlatmadım dedi. Yok dedim anlatmışsın, bana anlatmadım deme. Anlatmışsın her şeyi. *** Hanım'ın beden dili konuşuyor dedim. Sen her şeyi anlatmışsın ama önemli değil dedim. Ben dedim yanlış veya eksik bir şey söylemedim. Sadece bunları bunları *** ama haklı değiller mi dedi, işte bu sınama şeyinde. Tabii ki haklılar ama çok iğrenç bir şey, çok korkunç bir şey dedim. Sigara paketinin arasına para koymuş yani ben de tamamen tesadüfen gördüm. Belki benim şansına dedim yani. Saf bir anıma da denk gelebilirdi. Kül tablasını çevirince, paket ters döndü. Ben de çıkarıp parayı uzattım, bunu unutmuşlar dedim. O da dedi tip kutusuna koyarız, sonra alırız. Ya ben salak mıyım bu kadar dedim, salağa mı benziyorum yoksa dedim. Ben çünkü çocuk değilim, küçük değilim. Ben çocukluğumdan beri insanların içindeyim. Ben insanların artık aldığı nefesi hissediyorum. Bana bunu yapmasınlar dedim. Ben *** Hanım benim gözümün içine baktığı an, ben anlıyorum onun benim hakkımda ne düşündüğünü dedim. Dip dibeyiz, iç içeyiz dedim.

Böyle bir sürü şeyden geçtim, mülakat derler ya şimdi adı mülakat, evet. Ben de buna benzer bir sürü şeyden geçtim. İşte sigara örneği, bankaya gittim. Daha sonra mesela bu işlettiği yer kiralık, kendine ait değil. Oranın kirasını bana vermesi, çok yüksek meblağda para veriyor bana ve onu bana verirken ben çok tedirgin oluyorum. Bana vermeyin bunu ne olur ne olmaz yani ben yola gidiyorum, ben otobüse biniyorum, ben İZBAN'a biniyorum, ben yürüyorum. Ya bir şey olursa? Yok, yok olmaz. Sen götür. Kaç sefer mesela. Hep deneme tabii ki, çok yüksek meblağda, oranın kirası çok yüksek çünkü. Bana veriyor, sayıyor, ben de sayıyorum, lastiğe bağlıyorum. Başka bir şeyin içine koyuyorum, çantamın en ücra köşelerine koyuyorum. Ne olur ne olmaz. O korku, o tedirginlikle mesela ben onun yanında ya diyorum, burada dursun diyorum. Olmaz diyor, dükkâna hırsız girer götürür diyor. Buna benzer bir sürü mülakattan geçtim mesela ama tabii beni tanımıyor etmiyor. İlk defa karşılaşmışız.

Ama şimdi ben bırakıp gitmek istiyorum, bana hayır diyor. Olmaz diyor. Ben diyorum ki beni azat et diyorum, espri yapıyorum ona. Beni azat et, ben gideyim diyorum, sıkıldım diyorum. Hayır diyor, bir yere gidemezsin diyor. Beni bırakmak istemiyor, ayrılmak istemiyor. Kolay değil tabii, bir insana güvenmek, mekanını bırakmak, emanet etmek. Çünkü çok olumsuz şeyler yaşamış daha önce çalıştığı birçok insanla. Çok kötü şeyler yaşamış yani kadın, o yüzden tabii bırakmak istemiyor. Kolay değil insanlara güvenmek, inanmak, bir şeylerini emanet etmek, bırakmak. Böyle şeylerden de geçtim yani böyle şeyler de yaşadım ama yine de her şeye rağmen diyorum, her şeye rağmen, bu yaşadıklarımıza rağmen, yine de pes etmeyeceğim, vazgeçmeyeceğim diyorum. Ne olursa olsun, ben bugüne kadar direndim, bu kadar mücadele verdim, bu kadar ağır şeyler yaşadım diyorum ki daha zaman neyi getirecek onu da bilmiyorum, neyle karşılaşacağımı bilmiyorum. Yine de pes etmeyeceğim dedim.

Mesela ben ayrı yaşıyorum, boşanmak istiyorum ama boşanamıyorum. Çünkü adam boşanmak istemiyor. Bir ara tehdit alıyordum. Kafaya koymuş mesela neden evden ayrıldı diye. Dedim işte olmaz bunu yediremiyor, kabul edemiyor. Beni öldürmekle tehdit ediyor. Geleceği varsa, göreceği de var. Yapacak bir şeyim yok. Benim nerede olduğumu biliyor dedim. Kızım onun kaygısıyla inanılmaz travmalar yaşadı. Bunu oğlum öğreniyor, oğlum da babasına diyor annemin kılına zarar gelirse seni öldürürüm. Uzun süre bunun korkusuyla yaşadım. Hatta yanıma biber gazı almıştım, hala da taşıyorum çantamda. Çünkü çalıştığım yeri biliyor, evimi biliyor. Karşıma her an her yerde çıkabilir, yapacak bir şeyim yok. Ne yapabilirim yani?

Hayatım nasıl değişti? Daha rahat. Yani işten eve geldiğimde mutsuz bir surat yok. Ben evliyken, evdeyken, birlikte yaşarken işten ben önce geldiysem eve mesela ikimizin de anahtarı var. Geldiysem, eve girmişim, bir şeyler hazırlamak için koşturuyorum. Kapı çalıyor, ben evdeysem kapıyı çalardı mesela. Kapıyı açıp hoş geldin derdim. Bir garip karşılardı mesela niye hoş geldin diyorsun sen bana, ne oldu? Hoş geldin, bunda bir gariplik var mı? Ama adamın kafası başkaymış. Meğerse şizofrenmiş adam. Bilmiyorsun ki, bilmediğin bir şey, bilmiyorum. Adam hastaymış meğerse. Adama şizofren teşhisi kondu. Şimdi şimdi çözümlüyorum o zamanki yaşadıklarımızı. Gülüyorduk, niye gülüyorsun? Kahkaha atıyorsun, niye kahkaha atıyorsun? Espri yapıyorsun, niye espri yapıyorsun? Hoş geldin diyorum, neden hoş geldin dedin? Hayatım demiştir bir sefer ilk ve son olmuştu. Meğerse adam kafasında başka şeyler kurguluyormuş. Ben şimdi sonra sonra bunların çözümlmelerini yaptım. Adam hastaymış ama işte bunu kabullendirmek kolay değildi. Söylüyordum mesela seni götürüyem işte doktora gidelim, yardıma ihtiyacın var dediğim zamanlar, çok başka tepkiler alıyordum ama şimdi ben inanılmaz rahatım, mutluyum, gerçekten mutluyum. Kendimi iyi hissediyorum, huzurlu hissediyorum. Kaba bir tabirle söylersem bir ev taşırırsın, yorulursun, üstünden bir yük gittiği zaman bir oh dersin, ben şu an öyleyim, gerçekten öyleyim. Çünkü inanılmaz yorulmuşum. Çünkü sevgi tek taraflı, saygı tek taraflı,

ben kızıma da söyledim. Kızım dedim baban çaba gösterseydi, ben onu severdim ama çaba tek taraflı olmuyor. Benim ne kadar çok insan canlısı, böyle canlılara olan sevgimi kızım biliyor. Yani ne yaşarsam yaşayayım, başımdan ne geçerse geçsin, ben o sevgimden vazgeçmiyorum. Ben sevmeyi seviyorum. Böyle bir yönüm var. Çok uğraşıyorum, çok inanılmaz çaba gösteriyorum. Hem pratikte olsun hem psikolojik olarak olsun, ben inanılmaz çaba göstermişim. Mutlaka bir zayıf noktası vardır diyordum yani orada pes eder diyordum. İnsan değişir, hepimiz değişiyoruz dedim mümkün değil değişmemek ama yok ben bu evliliğimde böyle bir insanın kesinlikle, ama işte sonradan çözüyoruz gerçekten hasta bir kafa varmış.

Ama şu da bir gerçek, ben hep söylüyorum. Yine yine söylüyorum. Yine yine de söyleyeceğim. Sevgi, sevgi, sevgi. Gerçekten sevginin değiştiremeyeceği hiçbir şey yok. Ben her zaman sevginin gücüne inanan bir insanım ve ondan hiç vazgeçmedim, geçmeyeceğim de. Ben insanlara olan duygularımı olumlu ya da olumsuz yansıtan bir insanım. Ben asla duygularımı saklayan bir insan değilim. Bir insanı seviyorsam, o insandan hoşlandıysam, o insandan bir şey aldıysam, ben o insana anında duygularımı belli ederim. Ben asla saklamam, yapmacık olamıyorum. Ben bir insanı sevmiyorsam, kim olursa olsun hiç fark etmiyor, benim tavrım anında belli olur zaten. Bunu arkadaşlarım da hepsi bilir. Kızım da beni çok uyarır bu konuda anne yapma diye. Ben duygularını pratiğe yansıtmayı seven bir insanım. Bir insanı seviyorsan da o insanda pratiğini de yaşayacaksın diyorum. Ben seni seviyorum olmaz diyorum. O insanı seviyorsan ya da herhangi bir hayvanı seviyorsan, bir objeyi seviyorsan, o şeyi seviyorsan ona hak ettiği değeri vereceksin diyorum. O canlı ya da cansız, senin sevgini hissetmeli diyorum. Pratik her zaman önemli diyorum. Bir insana nasıl bağıryorsun, çağırıyorsun, öfkeni kusuyorsun her şeyini yapıyorsun, neden sevgini vermiyorsun ki? Neden sevgini bu anlamda bir dolu göstermiyorsun, vermiyorsun ki? Ben öfkeli olduğüm zaman nasıl öfkemi veriyorsam, ben sevgimi de veriyorum, vermeliyim de yani.

Benim evliliğimin yani kızımın kuzenleri, halası, yeğenleri hepsi bilir bu evliliği, halen de söylüyorlar, bu evliliği benim götürdüğümü biliyorlardı. Benim verdiğim o diyorum ya her zaman saygı çok önemli. Ne olursa olsun insanlar birbirlerini sevmese de birbirlerine saygı duymak zorundalar. Ne olursa olsun. Ben yine de her zaman saygı gösterdim, her zaman.

Evlilik mesela babam anlatırdı, babam çok güzel ifade ederdi. Onun anlattıklarıyla hep hareket ederdim. Kızım derdi karı, kocanın arasına şeytan girmez derdi. Ne kadar kavga etseler, tartışsalar, birbirlerine bağırsalar da küfür de etseler birbirlerine küsmezler derdi. Karı koca arasında küslük olmaz derdi. Yatağa giriyorsunuz, aynı yatağa girdiğinizde orada biter derdi. Mesela bizim tartışmalarımız olurdu, anlamadığımız çok noktalarımız vardı. Tartışmalarımız olurdu mesela itiraz noktalarım olurdu. Söylerdim, ederdim o tartışma orda biter giderdi. Aradan on beş, yirmi dakika geçerdı, ben o an bir şey istemişimdir ya da vermek istemişimdir, bana dönüp sen çok zayıf birisin demiştir. Ne demek bu dedim. Zayıf birisin derken kastın ne? Ne anlatmak istiyorsun? Biz seninle az önce tartıştık, kavga ettik, sen yine döndün benimle konuştun. Ya biz karı kocayız. Elbette ki tartışacağız, anlamadığımız noktalar olacak, zıt noktalarımız olacak, her şeyde uyuşacağız diye bir şey yok ama biz karı kocayız. Karı koca arasında küslük olmaz. Olmamalı da zaten. Ha sen bana zayıf diyorsan, o zaman görüşürüz dedim. Kim güçlü kim zayıf, sen o zaman gör dedim. Ben seninle konuşurken, sana yaklaşırken, bu anlayışla yaklaşmışımdır, bu anlayışla konuşmuşumdur, bu anlayışla paylaşmışımdır. Benim başka bir şey aklıma gelmez ama zayıflık ve güçlülük noktasına geldiğin zaman, sen orada dur dedim. Sen beni tanımıyorsun demek ki, seninle o zaman görüşürüz dedim. O zaman biz seninle konuşmayalım dedim. Kim güçlü, kim zayıf o zaman sen karar verirsın. Mademki bunu sen söyledin, sen ortaya attın ve en sonunda pes etti. Gelip bana söylediği şey şuydu; ben Lazları daha inatçı zannedirdim, Kürtler daha inatçıymış demişti bana.

Ama şöyle de bir şey vardı. Evlilikten inanılmaz soğumuştum. Bu evlilerin hepsi böyle mi? Yani gerçekten evlilik bu mu? Bu evliliği kim çıkardıysa, çıkaranın diye bir sürü şey söyledim. Hani kim icat etti bu evliliği yani. Niye bizi bunlara mecbur etiler, niye bizi bunlara zorluyorlar dedim. Bir kâğıt bizim hayatımızı alt üst ediyor dedim. Bütün evlilikler böyle mi? O zaman saklıyor herkes. Yani lay lay lom yapıyorlar. Böyleyse hiç kimse mutlu değil, herkes mutsuz. O zaman niye evleniyorlar dedim. Niye hayatlarını cehenneme çeviriyorlar? Gerçekten ben inanılmaz sorguluyorum bunu. Bu evliliği kim icat etmiş? Gerçekten kim çıkarmış bunu? Bu resmi nikahı kim icat etmiş mesela. Niye icat etmiş? Yapışıp kalıyor sana kurtul kurtulabilirsen. Dava açamıyorum, niye açamıyorum, korkudan açamıyorum. Açıkça söyleyeyim yani. Çünkü açtığım an ben neyle karşılaşacağımı biliyorum. Kızım da diyor anne sakın yapma, bekle anne, bekle, bekle diyor bana mesela. Ben dava açamıyorum. Çünkü açtığım zaman ben neyle karşılaşacağımı biliyorum. Tehdit altında olacağım. Ben o yüzden bunu çok sorguluyorum. Ben niye kurtulamıyorum, ben istediğim zaman niye kurtulamıyorum? Hala burada bile ben erkeğin hakimiyeti altındayım. Ben kendim gidip istediğim zaman kurtulamıyorum. İlle onun onayı da olacak. Hem onun yüzünden ben acı çekiyorum. Hem onun yüzünden ben her türlü hakarete maruz kalıyorum, onun yüzünden her türlü sıkıntıya maruz kalıyorum, her türlü yaptırıma maruz kalıyorum ama ben yine de boşanamıyorum ve ölümle tehdit ediliyorum.

Ben inanılmaz sorguluyorum bunu. Bu resmi nikahı kim çıkarmış diye gerçekten. Diyorlar ki işte resmi nikahın böyle avantajları var falan. Ben istemiyorum böyle avantaj falan, mal mülk istemiyorum. Ben özgür değilsem, ben özgürce yaşamıyorsam, ben özgürce hiçbir şeyimi ifade edemiyorsam, ne yapayım ben o malı mülkü? Neyime yarar? Bana hiçbir faydası yok, hiçbir şekilde bana bir getirisi yok. Tam tersi, benim ömrümü, benim sağlığımı, benim psikolojimi alıp götürmüş bir şey. Ben malı ne yapayım? Ne yapayım ben malı? Bana bununla geliyorlar. Boş ver boşanma, niye boşanıyorsun ki? Malı varsa sana malı kalır diyorlar bana. Bu korkunç bir şey. Ben istemiyorum ona ait hiçbir şey istemiyorum. Hayatımda ona

ait hiçbir şey istemiyorum. Ben onun malını mülkünü de istemiyorum. Onun parasını da istemiyorum ben. Benim yaşadıklarım bununla ölçülmemeli. Bana bunu dayatıyorlar, bana bekle diyorlar, sabret diyorlar. Belki ölür diyorlar bana mesela. Bana bununla geliyorlar. Ben niye ona bağlı kalayım diyorum yani. Benim hayatımı, benim yaşamımı cehenneme çeviren bir insan, niye bana hala bunu yaşıyor? Niye bunu dayatıyor bana? Ben bunu inanılmaz sorguluyorum. Ben resmi nikahtan nefret eden insan hale geldim. Ben bunun karşıtı bir insan oldum. Bu durumdan dolayı ben hiçbir şey yapamıyorum. Hareket edemiyorum. Buna benzer benim tanıdığım birçok insan var ama hiçbir şekilde açık vermiyorlar. Hiçbir şey yokmuş gibi hayatlarına lay lay lom devam ediyorlar. Çünkü korkuyorlar. Gerçekten korkuyorlar. Ha ben korkmuyordum? Korkuyordum ama artık hayır dedim, ben korkmuyorum. Geleceği varsa göreceği de var. Gelsin çıksın karşıma, ben buradayım dedim. Bunca yıl benim yaşamım zaten bu şekilde gidiyor. Bundan sonra da böyle gidecekse çıksın karşıma dedim. Gelsin, çıksın karşıma. Ben buradayım. Söyledim dedim gelsin, çıksın karşıma.

İzmir'e dair hatırladığım ilk şey, İzmir'e ilk geldiğimizde Buca Köprüsü'nden geçtik. Yeni Çamlık'a doğru, Yeni Çamlık'ta ev tutmuştu abim. Karabağlar tarafında. Orada bir yıl oturduk. Oturduğumuz ev çok rutubetliydi annem tahammül edemedi. Sürekli hasta oluyorduk çünkü. Şirinyer'den babam bir tane arkadaş edinmiş kendine, oradan ev tutmuş. Sonra evi taşırken o köprüden geçtik tekrar. Anneme dedim ki anne dedim, biliyor musun, buradan geçerken içimden inşallah biz buraya geliriz demiştim dedim. Annem gerçekten mi, dedi. Vallahi anne, bu köprüden geçtiğimizi hatırlıyorsun değil mi? İzmir'e ilk geldiğimizde buradan geçtik, gittik dedim. Ben buradan geçerken içimden böyle bir şey geçirmiştim dedim, ama bak biz döndük buraya geldik dedim. Babamın tuttuğu ev de çok eski, tarihi evlerdendi. Cumbalı bir evdi. Orada inanılmaz mutluydum yani belli bir şeyde çok güzel geçiyordu. *** abim gelmişti. Şartlı tahliye edilmişti o. İzmir'deydi tabii kamuya giremiyordu artık zaten istifa etmişti. Aliğa'da *** çalışıyordu, hafta sonları İzmir'e geliyordu, yanımıza. Ben onunla inanılmaz

mutluydum. O geldiği zaman bana İzmir yani her yer tabiri caizse cennet diyorlar ya, İzmir benim için öyle oluyordu abim geldiği zaman. Çünkü cumartesi günleri bire kadar çalışıyorduk. Öğlen bire kadar. Birden sonra mesaimiz bitiyordu. Eve geliyordum, haftalığımı bırakıyordum anneme. Çünkü annem pazar günleri, *** pazarına gidiyordu. Evin alışverişlerini yapıyor işte faturalarını yatıracak, edecek. Ben sadece yanıma harçlığımı alayım, sigara paramı alıyordum ama abim de geliyordu. Yemek yiyorduk, hazırlık yapıyorduk.

Annem temizlik çılgını bir kadındı. Benim işten geldiği saati biliyordu ya o hazırlıklarına başlıyordu, ben gelince devam ediyorduk temizlik yapıyorduk ama *** abim geldiği an ben özgürdüm. Hiçbir şey yaptırmıyordu. “Anne!” diye bir sesleniyordu, annem bitiyordu zaten. Annemin *** abime karşı inanılmaz bir zaafı vardı. Çok seviyordu. O da onlara karşı çok saygılıydı, inanılmaz saygı duyuyordu. Hiçbir zaman yüksek sesle bile konuşmazdı onlara karşı, çok kibardı. Gerçi ailede herkese karşı öyleydi. İnanılmaz kibar, inanılmaz beyefendi biriydi yani. Benim adım takan da o. *** hazırlan, çıkacağız derdi. Tamam abi derdim. Gidiyordum, hazırlanıyordum, giyiniyordum. Makyaj yapmazdım çünkü annem çok eleştiriyordu. İnanılmaz eleştirirdi makyaj yaptığım zaman, çok kızırıyordu. Kadınlar makyaj yapmaz, kadınlar şöyle yapmaz kafada biri olduğu için. Abim de şey derdi *** makyajını yapmamışsın. Abi diyordum bak annemle bizi papaz edeceksin diyordum. Hayır, geç makyajını yapacaksın öyle çıkacağız derdi. Ben gidip makyajımı yapıyordum, hazırlanırdım, birlikte çıkardık. Yani cumartesi günü öğleden sonrası ve pazar günü benim var ya, bir yıllık izin gibi gelirdi bana hafta sonları geldiği zaman. *** onunla geçirdiğim vakitler, inanılmaz değerliydi, inanılmaz kıymetliydi benim için. Çünkü çok güzel bir insandı. Kafası çok güzel bir insandı. Kadınlara karşı olan yaklaşımları yani, ben onun kız kardeşiyim diye değil yani, kadınlara karşı yaklaşımı öyleydi.

Bir hafta sonu yine pazar akşamı oldu gitti. Benim saçlarım çok gür, çok kıvrırcık, inanılmaz gür, sürekli baş ağrısı yaşıyorum. Sinüzit olmuşum işte kışın ıslak

kaldığı için. Dedi ki bir dahaki geldiğimde saçlarını git kestir, biraz azalt dedi. Ara makas attır, azalt dedi. Tamam abi dedim. Hafta sonu çıktım ben. Cumartesi günü işten çıktım, direkt kuaföre geldim. Zaten cadde üzerinde kuaförler böyle. Halen duruyor o kuaför. Gittim saçlarımı kestirdim ama kat attırdım. Ara makas da attırdım ama yine topladım annem anlamasın diye. Annem fark etti. Yemediğim hakaret kalmadı saçlarımı kestirdiğim için. Üstüne de abim denk geldi mi? Beni ağlarken gördü mü? Ama annem o kadar ağır konuştu ki artık içim acıdı böyle. Abim mutfağa geldi, salondan mutfağa geçilirdi, mutfağımız çok geniş, böyle büyük bir mutfağımız vardı. Arkam dönük bulaşık yıkıyordum ben. Sen yine mi iş yapıyorsun, yeni işten geldin dedi. Yok, bir şey olmaz abi dedim. Anneme döndü artık yeter anne, yeter. Artık şu kızları rahat bırak, dedi. Ben döndüm, tabii benim gözlerim ağlamaktan kan çanağı olmuş. Ne oldu, dedi. Yok bir şey abi, dedim. Bana bağırdı. Çok yüksek sesle neden söylemiyorsun dedi. Saçlarımı kestirdiğim için annem bana böyle böyle dedi, dedim. Ne? Sana ne dedi? Ben şu anda bu sözleri, kelimeleri kullanamam. Şunları söyledi abi, dedim. Tamam, bırak bulaşıkları, çıkıyoruz dışarı dedi. Üstünü değiştir, elini yüzünü yıka, kendini toparla, dedi. Sen in aşağıya, ben geliyorum, dedi. Neyse, ben giyinip çıktım. Biraz sesi yükselmişti, annemle tartışıyorlardı. Çıktık gittik.

Dedim ya o geldiği zaman gerçekten İzmir benim için cennet oluyordu. Nasıl güzelleşiyordu her şey. Sinemaya gidiyorduk, tiyatroya gidiyorduk, konsere gidiyorduk, geziyorduk, dolaşıyorduk. İnanılmaz güzel vakit geçiriyorduk. Benim arkadaşlarım da var, onlarla da vakit geçiriyorduk ama abimle geçirdiğim vakitler benim için inanılmaz kıymetliydi, değerliydi, güzeldi. Çünkü o inanılmaz güzelleştiriyordu her şeyi, dokunduğu her şeyi güzelleştiriyordu. Onun yanında asla sıkılmazsın, of puf demezsin yani, öyle kafada bir insandı ama hayatımızdan çok erken ayrıldı maalesef. Çok erken gitti. Ben onunla çok fazla vakit geçiremedim. Maalesef o şansız bizim elimizden aldılar diyeyim ama olan zaman da çok kısıtlıydı. Hayatımızdan çok erken ayrıldı. Bana daha çok şey katabilecek olan biriydi. O da, *** abim de ikisi de hayatımızdan çok erken ayrıldılar. Bize çok şey

kattılar, gerçekten ben onlardan çok şey öğrendim ama bir o kadar da erken ayrıldılar hayatımızdan maalesef. Çok erken kaybettim ben onları. Çünkü onlarla geçirdiğim zaman çok kısıtlıydı, çok azdı. Çünkü biz bir araya gelemedik. Ben onların yanında büyüemedim daha doğrusu. Ben onların yanında büyümüş olsaydım belki şansım biraz daha fazla olabilirdi diye düşünüyorum. O kafa yapısında, dünyaya bakış açıları, kadına bakış açıları, insana bakış açıları o kadar güzeldi ki onların. O yüzden onlarla az da olsa geçirdiğim o zaman dilimi, benim için büyük bir şans diyorum. Gerçekten bana çok şey kattılar yani birçok anlamda. Kadına dair, yaşama dair, insana dair. Ben şu anda burada duruyorsam, tek başıma bu kararı alıp onların bende etkisi çok fazladır. Onlardan öğrendiklerim, onların bana verdiklerinden yola çıkmışımıdır çoğu aldığım kararlarda. Çok erken çıktılar hayatımdan ikisi de maalesef. Ben mesela *** abim on beş yıl cezaevindeydi. O yüzden çok fazla vakit geçiremedik onlarla. Paylaşabileceğimiz o kadar çok şey varken ama çok az, çok kısa zaman dilimlerinde mesela onları ziyarete gittiğimizde, görmeye gittiğimiz zamanlarda, mesela onlarla sohbetlerimizde, konuşmalarımızda; işte bu kısa zamanlardaki paylaşımlarımızdan öğrendiklerimiz, bize kattıkları, onlardan gördüklerimiz, konuşmalarından, tartışmalarından öğrendiklerimiz. Ben şu anda diyorum ki birçok anlamda onların bana inanılmaz katkısı var yani.

Mesela benim annem de bir kadın ama maalesef ki ben ondan hiçbir şey alamadım. O bana hiçbir şey öğretmedi. Yani ben anne sevgisi biliyor muyum? Hayır, bilmiyorum. O duyguyu ben bilmiyorum. Nasıl bir duygudur, bilmiyorum açıkçası. Çünkü o duyguyu hiç vermediği için ya da vermeye çalıştığı zaman ben almak istemedim. Çünkü çocukluğumdaki yaşadığım o travmalardan dolayı ona karşı büyük bir öfkem vardı çünkü. Bana yaşattıkları bazı şeyler hafızamda inanılmaz kalmış, affetmiyorum. Bazı şeyleri unutmuyorum, unutmamışım da affetmiyorum da yani. Anneme bunu dile getirmiştım, annemin yüzüne söylemişim. Seni affetmeyeceğim demiştım. Bunu biliyor. Zaman zaman böyle telefonda görüşüyoruz, onu arıyorum, hâl hatırını soruyorum, büyüğümüzdür, iki tane evladı

toprak altındadır diye o düşünceyle aradığım zamanlarda da tartışmalarımız oluyor. Ben yüksek sesle konuşuyorum çoğu zaman kapatıyorum. O da bana serzenişlerde bulunuyor işte ölürsem mezarıma gelme diyor. Gelmem, dedim. Öldüğünde gelmemi istemiyorsan, gelmem dedim, benim için sıkıntı yok dedim. İstemiyorsan gelmem, dedim. Aradan iki, üç ay geçti, ben hiç aramadım. O beni aradı, sen bana küstün mü dedi. Yo küsmedim dedim. Sen böyle tavır sergilediğin için ben seni aramak istemedim, dedim. Ben sana niye küseyim ki? Küsülecek bir şey yok. Sen sinirleniyorsun, kızılıyorsun ben de o yüzden aramak istemiyorum seni dedim. Başka da bir şey yok.

Yani ama baba da dediğim zaman. Zaman zaman düşünüyorum. Güzel bir adamdı gerçekten ama yanlış yönlendirmeler, yanlış fikirler. İnsanlara inanması. Kızım dedi, bize hep böyle anlattılar, biz de inandık ama maalesef büyük hatalar yaptık, dedi. Kendi yaptığı hataları hep dile getiren biriydi ve af dilemesini de bilen biriydi. Gerçekten özür dilemesini bilen bir insandı. O kadar o kalıpta büyümüş olmasına rağmen mesela çok zor şartlarda büyümüş, çok ağır bedeller ödemiş bir insan. O durumda büyümüş olmasına rağmen kökeni, toprağı orası, adamın bütün geçmişi orada, orayı bırakıp gelmesine rağmen adam yine de özür dilemesini bilen bir insandı. Kafamda babam hep şey kalmış, olumsuz bir yönü yoktur. Hastalanmıştı, hastanede yatıyordu. Uzun bir süre hastanede yattı. Hasta değildi aslında merdivenlerden düşmüştü. Merdivenlerden ayağı kayıp düşmüştü, kalça kemiği kırılmıştı. Uzun bir süre hastanede yattı ve ben hep onun yanındaydım. Öyle çok alışmıştı ki bana, başka kimseyi istemiyordu. Yanına gelenlere artık şey, gözleri de çok az görüyordu. O hastanedeki süreci mesela bir buçuk, iki aya yakın bir hastane dönemi oldu. Orada birlikte geçirdiğimiz o vakit, ona yemek vermelerimiz, onu temizlememiz, konuşmalarımız, sohbetlerimiz. Adam hep şey yapıyordu kendini, nasıl derler? Yani tüm yaptığı hataları dile getiriyordu, anlatıyordu. Hastanedeki o dönem onun için izole bir dönemdi. Hani derler ya bir şeyin içinden çıkarsın ya yeniden böyle bir oluşum olur. Onun için öyle bir şey olmuştu. Sürekli yaptığı yanlışları dile getirmişti.

Ama en büyük zaafı da annemdi. Anneme aşıkı çünkü babam deli gibi aşıkı. Hep ben senden önce öleyim derdi. Senden sonraya kalmayayım. Ve babam anneme âşık olma hikayesini de anlattı. Gerçekten anneme aşıkı. Annem onun en büyük zaafıydı. O ne derse oydu. Başka bir şey yoktu, o ne derse odur derdi. En büyük zaafı annemdi, anneme tapıyordu ama en büyük ağır bedeli de biz ödedik maalesef. Yine de bu kadar yaşanmış şeylere rağmen ben yine de şanslı bir kadını diyorum. Ben öyle bakıyorum gerçekten. Yani yaşam, yaşama baktığım zaman. İnsanların yaşam şekline baktığım zaman, dünyanın geneline baktığım zaman. Ben bu dünyada bir tek ben böyle değilim diyorum. Benim gibi binlerce kadın ve daha kötü durumda olan kadınlar var, insanlar var, kızlar var, gençler var, çocuklar var diyorum. Ben şanslıyım, diyorum. Daha ağırını, kat kat ağırını yaşayan insanlar var biliyorum. O yüzden ben yine de şanslıyım diyorum, bütün bunlara rağmen ama yine de hiçbir şey için geç değil diyorum. Her şeye yeniden, sıfırdan başlayabilir insan, yaşın kaç olursa olsun.

Yani daha önceki İzmir'le şimdiki İzmir'i karşılaştırdığım zaman, yani ben kendim olarak desem, uçurum var arada. İnanılmaz bir fark var arada. Müthiş bir değişim var. Ben önceki *** ile şimdiki *** karşılaştırdığım zaman, onların arasında da uçurum var. Mesela o zamanki *** şu anki düşünceleri o zaman olsaydı, *** şu an burada olmayabilirdi. Çok başka bir yerde olabilirdi. Daha farklı bir platform diyeyim daha doğrusu. O zamanki *** düşüncesiyle şimdiki *** düşüncesini karşılaştırdığım zaman mesela, ben yirmi yıl önceki *** daha saf biri olduğunu, daha fazla aşırı iyi niyetli biri, insanlara çok fazla güvenen biri, inanan biriydi. Mesela ama şimdiki *** öyle değil. Şimdiki *** kolay kolay insanlara güvenmiyor. Yaşadıklarından yola çıkıyorsun, gerçekten hayat tecrübesi diyorlar ya gerçekten öyle. Tecrübelerle artık sınırları belirliyorsun ama o zamanki *** şimdi olsaydı, bitmişti. Ama o *** bir yönü hep kalıcı oldu yani. Hangi yönü dersen, sevgi yönü. O yönü hiç değişmedi, o yönü hiç bitmedi. Onu ben de bilmiyorum aslında biliyor musun? Onu ben çözümleyemiyorum zaman zaman

gerçekten. Bu yönümü bazen de sorguluyorum aslında. O yönüm hiç bitmemiş. İnanılmaz bir şey geliyor bazen bana. Müthiş artan bir yön. O değişmiyor, o yönü çok bonkör bir yön.

İzmir'e dair, İzmir'i hiç sevmedim, hiç sevemedim. Belki o yaşadıklarımızdan dolaydır diye düşünüyorum. Belki hep dışlandığımız içindir, istenmediğimiz içindir. Oturduğumuz semtlerde baktığımız zaman kimisi Konyalı, kimisi Afyonlu, kimisi Uşaklı, kimisi Turgutlulu, kimisi Manisalı, böyle hep oturduğumuz yerdeki komşularımız. Hep dışlandığımız içindir belki. Çünkü kafamda hep o algı oluştu. Nereye gittiyssek mesela hep bu tür tepkilerle karşılaştık. Belki o yüzden diyorum, ben sevemedim diye. Mesela kızımınla paylaşıyorum bunu zaman zaman, büyük şehirde yaşamak istemiyorum, diyorum. Apartmanda yaşamak istemediğimi söylüyorum. Doğaya inanılmaz bir sevgim var benim. Çok seviyorum öyle yerlerde yaşamayı. Ağaçlık, ormanlık olsun, sessiz sakin yerler olsun. Ya da şey diyorum, herhalde çok hırpalandım, hırpalandık, çok itildik kakıldık. Herhalde ondan şey diyorum, kaçış da olabilir diyorum bu anlamda. O yüzden İzmir'i sevemedim. Yıllarım burada, yaşımın yarısından fazlası İzmir'de geçti. Bu yönümü inanılmaz sorguluyorum. Sevemedim ben İzmir'i. Kızıma küçük bir yere gidelim, doğası olan, bahçesi olan, yeşil bir yer, insanların az olduğu bir yere gidelim diyorum. Bu anlamda kendimi sorguluyorum, belki de diyorum kaçış ya da çok canımızı acıttılar, çok kalbimizi kırdılar. Yani bir insanın belki bir kere kalbi kırılır bizim kalbimiz defalarca kırıldığı için herhalde, o yüzden bu kaçışım. Ya da çok sevdiğimiz insanlardan, çok saygı duyduğumuz insanlardan, değer verdiğimiz insanlardan hiç beklemediğimiz darbeler aldığımız için diyorum belki de. Kırıldığımız, parçalandığımız için diyorum. Benim kaçışım ondan diyorum. Kendi kendime bunu çok soruyorum. Ondan diyorum herhalde, onun etkisi var diyorum. Büyük şehir sevmiyorum, apartman, bina, beton seven bir tarafım yok. Bu çocukluğumdan beri var olan bir şey, sevemedim bir türlü, benimseyemedim. Hep doğası olan yeşil, orman, suların olduğu yer, insanların az olduğu yer daha

doğrusu. Öyle yerlerde yaşamak istiyorum ama bunun da etkileri var diyorum. Yani yaşadıklarımızdan kaynaklı bir şey diyorum.

İzmir'i o yüzden sevemedim. Ha Bingöl'ü seviyor muyum? Hayır, sevmiyorum. Çocukluğumdaki Bingöl kalmış kafamda hep. Şu anki Bingöl'e hiç gitmek istemiyorum. Görmek dahi istemiyorum. Çünkü gerçekten korkunç bir yer haline gelmiş. İnsanlar yobazlaşmış, yozlaşmış, sadece metaya dönük yaşıyor insanlar. Evlerinde böyle süslü eşyaları olsun, kolunda altınları, bilezikleri olsun. Kıyafetlerine çok önem veriyorlar, düzgün kıyafetleri, yeni olsun. Böyle yaşıyor insanlar. Orada şu an insanlar böyle. Yemek, içmek, evinde eşyası, tamam hayat bundan ibaret. Böyle yaşıyor insanlar, bu kafadalar. Metaya dönük yaşıyorlar. Parası bol, altını, salkımı talkımı var, eşyası var, arabası var altında, yaşam bundan ibaret. Ben o Bingöl'ü sevmiyorum ve ben Bingöl'e gitmek istemiyorum. Ben İzmir'i de sevmiyorum, Ben Bingöl'ü de sevmiyorum. Benim sevdiğim yer sadece diyorum ki doğa olsun, yemyeşil ağaçlıklar, orman, insanın az olduğu bir yer istiyorum. Bunu gerçekten çok istiyorum, bilmiyorum ileride olur mu? Onu bilemem. Zaman neyi getirir, inan ki bilmiyorum. Görür müyüm? Yaşar mıyım? Bilmiyorum ama diyorum ki herhalde çok kırıldığım için, çok kez kırıldığımız için bu kaçış diyorum. Başka bir şey de diyemiyorum. Çünkü beton sevmiyorum, gerçekten sevmiyorum. Araba sesine tahammülüm yok ama yapacak bir şeyim yok. Zorunluluktan bunlar da yani.

Araba sesleri beni delirtiyor ama yapacak bir şey yok. Kızıma diyorum ki üç tekerlekli bir bisiklet alalım bana diyorum. Bir tane görmüştük, anne keşke onu sana alsaydık diyor. Üç tekerlekli bir bisiklet, arkasında sepeti vardı. Diyorum ki kedilerimi de koyarım arkasına dışarı çıktığımda. Böyle şeyleri kurguluyorum kafamda, işte öyle bir yerde, öyle doğal bir ortamda diyorum.

İzmir'de mesela burasını örnek vereyim. Bir köydü burası. Hep toprak evdi buralar, eski evler vardı. Hep yürüyerek gidip gelirdik. Şu ilerideki parkı

söylemiştim ya, o parka pikniğe giderdik mesela. Onun daha ilerisinde çamlıklar vardı, zeytin ağaçları vardı. Oraya pikniğe gidiyorduk ama şimdi eser yok. Her yer beton, her yer bina, her yer. Yani severek gidip oturduğumuz her yer beton olmuş, her yere bina yapılmış. Doğaya dair hiçbir şey kalmamış. Tüm o zeytin ağaçları, çam ağaçları, hepsini kesmişler. Bir tane dahi kalmamış. Gençliğimin çoğunun geçtiği yer olan Şirinyer’de mesela. Şirinyer’de şimdi İZBAN var. Eskiden İZBAN yoktu ki orada tren geçiyordu. Arada bir kara tren ya da yük treni geçirdi. Ya da şeye giderdik mesela Koşu var, atların koştuğu yer var mesela. Oraya giderdik, atları izlemeye giderdik. İnsanlar oraya gidip bahis oynuyorlardı ama biz atları izlemek için giderdik. Ya da bakım yerleri var atların, oraya giderdik ama şimdi o da yok. Ona da gidemiyorsun mesela örnek olarak veriyorum bunları. Güzelbahçe tarafı mesela, Güzelbahçe tarafına biz giderdik, otururduk. Yeşillikler, nasıl o deniz kenarı, yemyeşil her yer. Çiçek, gül, ağaçlık, küçük küçük çam ağaçları, mesela ayaklarımızı suya koyardık ama şimdi eser yok. İnciraltı mesela, düğün salonu, sırf düğün salonu olmuş orası, ya korkunç bir yer haline gelmiş. Sırf nar ağacıydı orası, nar ağacıydı, şeftali ağacıydı, böyle bir yerdi. Ayva ağaçları vardı. Benim hep hatırımda orası öyle kalmıştı. Narlıbahçe diye geçiyor ya şimdi mesela hep öyleydi oralar. Şimdi sırf düğün salonu, kafe, öyle yer olmuş. Ben oraya gittiğimde çok moralim bozulmuştu. Annemle babamı Güzelbahçe’ye götürmüştüm gezmeye, sahil kenarında oturmuşlar, ayaklarını suya koymuşlardı, öyle bir yerdi. Korkunç bir hale gelmiş oralar. Sırf asfalt, yol olmuş. Her yer yol, kafe, restoran, AVM. AVM yoktu mesela, İzmir’de AVM diye bir yer yoktu, AVM diye bir yer bilmezdim ben mesela. AVM olmuş her yer, öyle yerler olmuş. Ben mesela İzmir’i bilmiyorum yani o ilk geldiğimdeki gibi değil. İzmir’le hiç alakası yok. Mesela annem biz İzmir’e geldiğimizde İzmir’e köy demişti. Burası köy, burası şehir değil demişti. Gerçekten öyleydi. Köy gibi bir yerdi. Keşke öyle kalsaymış. Ben gelişime karşı bir insan değilim. İnsanların kafası gelişsin, ilerlesin, istihdam olarak büyüsün gelişsin ama doğaya karışmadan, doğaya dokunmadan. O yüzden ben bir türlü İzmir’i sevemedim. Güzel yerleri vardı. Güzel yerleri de gitti İzmir’in.

Geleceğe yönelik hiç hayalim yok. Kendi adıma hayalim ama gelecekle ilgili sadece çocuklarım için kaygılanıyorum. Gelecekleri ne olacak diyorum. İkisi de üniversiteyi bitirdi, üniversite mezunu. Acaba ne olacaklar? Bir işe girebilecekler mi? Kendi hayatlarını idame ettirebilecekler mi? Bununla ilgili kaygılarım var. Kendime dair bir gelecek düşüncem yok. Niye diye sorarsan, geleceğin ne getireceğini bilmediğim için o yüzden hiçbir şey kurgulamıyorum kafamda o anlamda. Ama sadece çocuklarımın gelecekte ne olacakları beni kaygılandırıyor açıkçası. Her ikisinin de. Mesela kızım otuz yaşında, oğlum yirmi beş yaşında. İkisi de hala okumaya çalışıyorlar. *** tekrar üniversiteye kayıt yaptırmış. *** yüksek lisans sınavı var, yüksek lisans yapmak istiyor. Buna benzer daha bir sürü planları var ama bu anlamda kaygılıyım. Genel olarak gençlere dair kaygılarım var aslında. Bunca yıl eğitim alıyorlar, okuyorlar, emek veriyorlar. İnanılmaz bir emek var gerçekten. İnsan kendinde yaşadığı zaman bunu görüyor, müthiş bir emek var. Hem psikolojik hem sosyolojik hem ekonomik, her anlamda emek var ama umarım bu emekler boşa çıkmaz. Verilen bu emekler. Herkes için bu dileğim. Kimsenin emeği boşa gitmesin. Verilen emekler, bu mücadele, bu zorluklara, bu baskılara rağmen, bu zorbalıklara rağmen, kimsenin emeği boşa çıksın istemem ben.